

PHONG-HOÀ

16
trang

TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ SÁU

7
200

TÒA SOẠN: N 23 BOULEVARD HENRI D'ORLÈANS
TRỤ SỞ: N 1 BOULEVARD CARNOT - HÀ NỘI
FONDATEUR DIRECTEUR POLITIQUE
NGUYỄN XUÂN MẠI

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° A-806

DIRECTEUR :
NGUYỄN TƯỜNG - TAM

GIÁ BÁO ĐỒNG ĐƯƠNG NGOẠI QUỐC
1 năm 3000 4000
6 tháng 1.600 2.000
3 tháng 0.900 1.200
ADMINISTRATEUR GÉRANT
PHẠM HỮU-NINH

Các ông nghị

Một năm giới các ông Nghị mới ra họp hội đồng mười hôm. Nhưng trong mười hôm ấy, may ra các ông làm việc được vài tiếng đồng hồ. Ấy là chỉ kể những ông có lòng thành thực đem tài chí bàn việc nước, mà một trăm ông nghị, họa chăng có vài bốn ông.

Thấy cái quang cảnh chán ngán ấy, nhiều người lấy nu cười nhạt, lời bàn nghiêm khắc đối với các ông nghị, rồi lại ghét lây đến cả Nghị-viện, cho rằng Nghị-viện có đây cũng như không.

Người Việt-Nam ta vẫn nghĩ: chưa phân lý tương với cá nhân. Xem như một cái vấn đề lập hiến cũng đủ rõ. Ghét

ông Quỳnh là ghét lây cả đến thuyết lập hiến của ông, ghét ông Vĩnh, cái thuyết trực trị của ông cũng không coi ra gì nữa.

Những người lấy con mắt bi quan mà xét đoán công việc của Nghị-viện cũng không khỏi có tâm lòng hẹp lượng ấy. Vẫn biết các ông nghị không mấy người hết lòng về việc công ích lại không mấy người có tài lỗi lạc để làm tài những điều nguyện vọng của nhân dân, nhưng các ông ấy có tài hay không có tài cũng là nhân dân bầu lên rồi. Các ông không làm việc được, nhân dân cũng không trách các ông ấy được, chỉ nên tự trách lấy mình.

Các ông Nghị dẫu hoặc không có lòng

muốn làm việc, ta cũng chưa nên coi Nghị-viện dân - biểu như một đồ vật không thiết dụng, có ra cũng hay, mà không có cũng xong.

Cái tình thế hiện thời và cái trình độ của dân quê ta chưa có thể cho ta được hưởng những cái hay của một Nghị-viện hoàn toàn, có đủ tài để làm việc, có đủ quyền để dự vào việc trị nước.

Cũng vì thế, cũng vì công việc của nghị viện bây giờ chỉ có thảo những điều thỉnh cầu của dân, cũng vì các ông nghị nghĩ rằng đã có trách nhiệm cho mình những điều đáng làm, nên các ông không còn biết đến cái trách nhiệm của các ông ở đâu nữa, đem cái tình cầu thả sẵn có mà bôi vẽ cho xong.

Hoặc giả cũng có ông lúc ra ứng cử cũng có lòng vì dân, vì nước, nhưng muốn đem tài mình ra thi thử với đời để lại chút danh thơm về sau, song thấy chung buảnh mình mẽ mười lại sẵn biết một cây đưng chẳng nên non nên ngồi im.

Tuy vậy ta chưa nên vội ngã lòng. Dân chỉ một ngày một tăng, trong nghị-viện những ai chỉ biết ngủ gật, bàn xuống, lợi dụng cái nghị-trưởng để mưu việc tư ích, dần dần cũng phải bết, mà quyền chính của nghị-viện một ngày một rộng.

Biết dẫu nghị-viện lại không có một cái tương lai rực rỡ. Cái đó còn đợi khi nào cái văn hóa mới lan rộng tới dân quê.

IỜ LINH

Hội đồng chuột

DONG SON

Đi xem bầu Nghi - Trùng

quan Thống-sứ Pagés

Trời nắng to, nước hồ Gươm nhấp nháy ánh sáng. Cảnh như thế, nhưng cũng bỏ dấy vào xem một cảnh thú vị hơn trong Khai-trị, cái cảnh tượng một cuộc bầu Nghị-trưởng.

Mới bước vào đã thấy các ông thay mặt dân tề tựu đủ mặt, thấy rõ ràng

Lai-vân-Trung

các ông chia ra hai phái: phái hữu và phái tả.

Phái hữu ở bên hữu, phái tả ở bên tả... còn ở giữa lấy chỗ cho người

8 giờ đúng, quan Thống-sứ và các quan chức tây-nam rộn-rịp kéo đến! Sau khi phường nhạc thổi bài quốc ca, mọi người đều an tọa, chỉ còn một mình ông Nghị Trung đứng, tay cầm tờ giấy, đọc ôn-ên.

Rồi đến lượt nhà báo chế Vũ-dỗ-Thìn đứng lên, dịch ra tiếng tây.

Lúc đó, trong hội đồng yên phăng-phắc, không thấy một tiếng ngáp nào. Phải cái đàn chim sẻ thấy hay rủ nhau bay đến, tề tụ trên nóc nhà kêu riu ra, riu rít.

Khi ông nghị Trung và ông nghị Thìn đã cầm đọc, quan Thống-Sứ đứng lên khai mạc hội đồng, kể những điều công ích mà chánh-phủ đã làm và sẽ làm - Có mấy chỗ đáng chú ý: về việc giữ trật tự, «Chánh phủ bắt buộc dĩ phải dùng đến mãnh lực, đến cương quyết, để giữ cho dân xứ Bắc-kỳ được hưởng

cái hạnh phúc vô ngần là sự hòa-bình và sự tự do vậy», việc dẫn thủy, thuế máng nước, việc trị thủy, việc dẫn điện về vùng thôn quê, việc di-dân lên Trung-du, việc rượu, v. v.

Quan Thống - Sứ nói xong, một tràng vỗ tay. Đến lúc đọc bài dịch thì không ai nghe, vì các ông nghị nghe quan Thống-Sứ nói đã hiểu cả.

Vũ-dỗ-Thìn

Ông nghị Thái chỉ ngồi nhìn các ông nhà báo, ý chừng ông nghĩ lại mấy năm trước, ông lo họ lại sẽ bàn về ông trên mặt báo.

Ông nghị Lê Văn-Phúc tay bóp cằm ra rắng tư-lự, nhớ tới ai vắng mặt trong nghị-viện, hay đương cố nhớ lại xem đã dẫn thợ cho dầu vào mấy in ở nhà chưa.

Ông Vinh ngồi cúi một số, miệng mỉm cười luôn, nhưng cái cười ấy là cái mỉm cười chua sót của kẻ thất

Phạm-huy-Lục

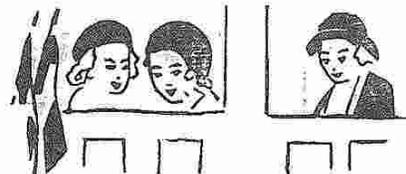
vọng. Cứ xem như tình hình trước mặt, thì cái mộng của ông không bao giờ nó là sự thực.

Hàng ghế đầu, hai bên lối đi, có ông nghị Trì và ông Nghị Hợi.

Ông nghị Trì đặc sắc nhất có cái đầu và bộ râu. Đầu ông na-nú như đầu Phùng - Ngọc - Tường. Tôi thoáng thấy đầu ông không thể không tự hỏi: ông tương tâu ấy đến đây làm trò trống gì vậy, mà ngồi ngay ra như chùa tâu nghe kèn.

Cái trán «dưa bầu» của ông đối với trán hói của ông Nguyễn huy Hợi ngồi bên kia, tựa tựa như đôi lộc bình xư của ông nghị Nguyễn bá Chính.

Chắc ông nào ngồi sau lưng ông Nguyễn huy-Hợi không ra nghe máy hát nên từ đầu đến cuối không thấy ông Hợi nói gì.

HUẾ DÂN

NHÀ TRÔNG RẰNG

46 HÀNG ĐA GIÁP HẰNG BÔNG

CHUYÊN MÔN

TRÔNG RẰNG, CHUẨN RẰNG.

ĐƯỜNG NGUYỄN VĂN QUYẾN

CƠ ĐANG CHỨNG CHỈ Ở PHẠP

VỀ, LẮM LÒNG VIỆC KẾT CẬN

TIỀN VÀ MAU CHONG

HUẾ DÂN

Nhà, đất bán rẻ

Muốn bán một cái Hotel ba tầng, số 338 và 340, đường Khâm-thiên, an toàn bằng ciment armé và gỗ im trong có 16 buồng đủ cả đồ dùng đường Hồng-kông, tủ gương v. v. Và một khu đất 310 thước ở bên cạnh.

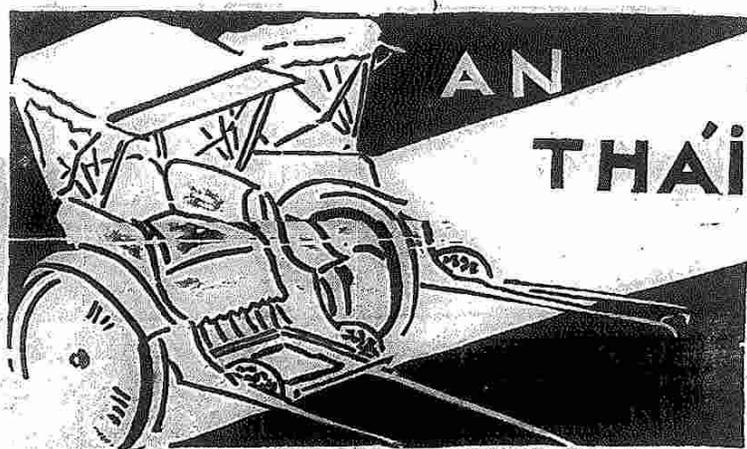
Tùy ý ngài nào muốn mua riêng lô đất hay là nhà cũng được, giá bán rất rẻ, cách giá dễ dàng.

Ngài nào hỏi xin mời lại hiện thước hay có tiếng.

Từ ngọc Liên.
78 Hàng gai Hanoi

NÊN DÙNG
Sà phòng thơm rửa mặt hiệu
MONDIA

và thơm, vừa rẻ. Có bán khắp mọi nơi

Hiệu đóng xe tay rất chắc chắn 23 phố Cầu Gỗ - Hanoi

Sắm đồ nữ-trang!

NÊN ĐẾN

HIỆU VẠN-TƯƠNG

Chính hiệu Bà Lục
Số 293 k. Phố Chợ sắt Hải-phong
Có bán theo cách linh hóa giao nhân.

Một việc cải cách lớn

phái nữ-lưu tại
kinh thành Huế

Khắp Ba-kỳ, lâu nay việc gì cũng theo tàn thời mà cải cách, nhất là phái nữ lưu tại kinh thành Huế, độ này tại cảng trang diêm giết, nên ngày nào nhà giầy thép Huế cũng nhận được hàng mấy chục hộp nữ trang hoa tai dằm và vòng hạt kiêu mới ở nhà Đỗ Chân-Ưng Hanoi gửi về. Có lẽ những bức nữ-lưu khuê các có trang diêm để ngáp nghe chăng?....

ĐI XEM BẦU NGHỊ - TRƯỞNG

Nguyễn-hug-Hợi

Mấy ông nghị nhà quê ngồi thừ ra, ngo ngác như mán rừng, ông nào ông nấy đương dăm-dăm tự hỏi : vì cớ gì ta lại đến đây !

... Lúc, đi đã thấy một vài ông nghị, dưới ghế bốn cái đùi cùng rung rất ần díp với nhau, rồi bốn tay thò xuống, tụt dây ra, đùi co lên, thượng lên ghế để trống cầm.

Nguyễn-thừa-Đại

... Trên gác mấy bà đầm cúi xuống nhìn, xem các ông dán biểu annam đương hội-đồng.

Khi quan Thống-sư cùng các quan chức tây nam đi rồi, viện bầu Nghị-Trưởng. Một vài ông đứng lên nói lóng búng không ra hơi, nhưng đại ý là muốn đòi một ông Nghị-trưởng.

Lâu không thấy ai, ông Lục đứng lên, ông vénh cái mặt, nhe bộ răng trắng, quả quyết nói :

-Tôi lại ra ứng cử.

Phải ông lại quả quyết ngồi xuống, không nói gì về việc ông đã làm hay việc ông định làm.

Đầu ông có nói cũng thế thôi, vì trong túi ông nào cũng đã sẵn sàng có mảnh giấy biên chữ Lục.

Ông Ngạc-văn-Đông đứng lên, phản đối bằng tiếng pháp : un candidat n'est pas valable (một ông ra ứng cử thì không hợp lệ) Ông nghị lại biết câu ông nói không có nghĩa gì, nên ông ngồi xuống ngay.

Rồi gọi các ông nghị lên bỏ phiếu. Ông nghị Khuông có vẻ sợ hãi đến gần bàn bỏ phiếu vài một cái, cung kính giờ hai tay nộp phiếu, xong lại vội lui xuống vài cái nữa, rồi đi giật lùi về chỗ ngồi.

Ông nghị Đông đứng đến tên ông nghị Vũ ngọc-Anh và ông nghị Thái, hô to :

- Quan đốc Anh, quan hàn Thái,

Gọi đến tên ông Phạm Quỳnh không thấy người đâu.

Cả viện như nhớ tiếc một ông đàn hiền có giá trị.

Kết quả : 100 phiếu, ông Lục được 93.

Ông Lục đại thắng. Ông đại thắng vì không có đối thủ, cái thắng đó cũng không vinh diệu gì.

Nguyễn-văn-Vĩnh

Ông đứng lên cảm ơn, rồi không biết nói gì nữa, ông lại ngồi xuống vậy, nhe răng cười một mình.

Ông Trần-trọng-Kim được bầu làm Phó Nghị - Trưởng, ông Chánh, ông Phó, ông nào cũng mập mập, trông hai ông cũng đều biết rằng cơ sở vững

Ngô Trọng-Tri

vàng chắc chắn lắm.

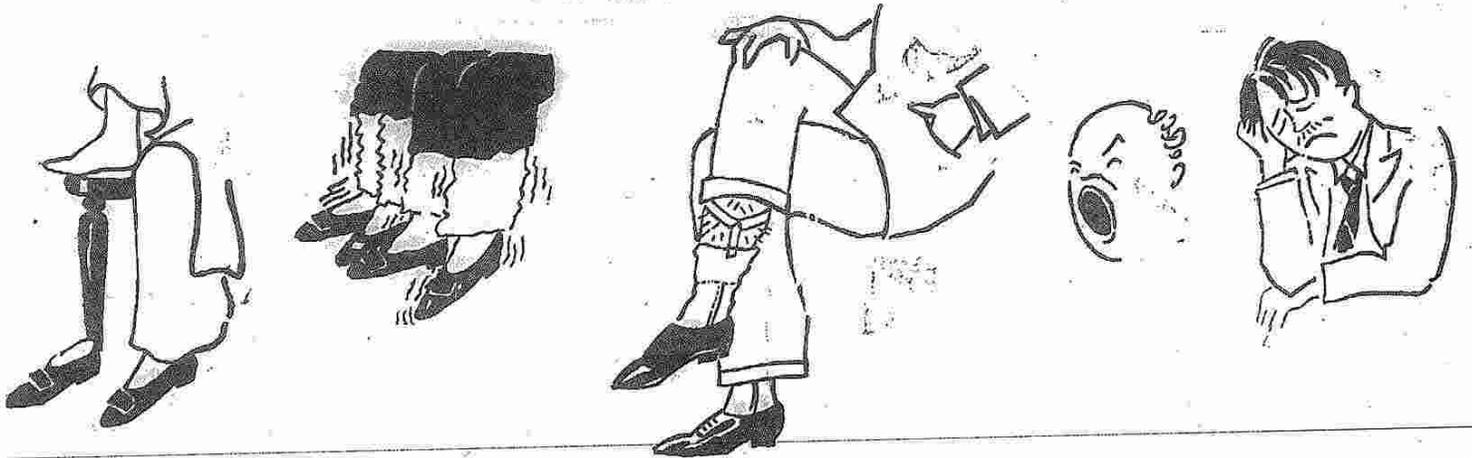
Lúc bầu ban Trị-sự thì đã thấy nhón nhạo kẻ ngồi người đứng kẻ vươn vai, người « ăn sương sống »

Hơn 12 giờ, bụng đã đói, việc bầu đã xong, còn việc cơm.

Phóng-viên báo Phong-Hoa

Lê-văn-Phúc

Những ảnh thường thấy dưới mắt Đông-sơn

MỘT TAY CHÔN KÊ... BIẾT BAO NHIÊU NGƯỜI

L. CHỨC
22
HÀNG
COT

Phúc Lợi

7.9.11 ROUTE DE HUE HANOI

..TỪ NHỎ ĐẾN NHỚN..

Kèn chông ông nghị

Em là con gái kèn chông,
 Phan oán biết gửi tâm lòng cho ai?
 Thầy thông, thầy phán, rẻ rồi,
 Cạ tham, cạ đốc, ói thời cũng duên.
 Lấy ai nên giá, nên danh,
 Họa chàng ông nghị mới đành sánh đôi.
 Ông tơ sao khéo trêu người,
 Nghị-viên chẳng có ai người trai tân?
 Vậ xin kiểu nổi « ông đôn »,
 Đẻ em lại khép phòng xuân em chờ.
 Em chờ cho đến bao giờ... ?

Nhân nhủ ông Nghị

Áo sa, khăn nhiễu, giầy ban,
 Kính trắng gọng vàng tay cấp cấp da.
 Ấy là ông nghị vùng ta,
 Sáng sa sáng sinh đi ra hội đồng.
 Mấy lời nhân nhủ chàng ông,
 Có ra hội đồng thì miệng phải to.
 Xin đừng khảm nạm cơ đồ,
 Nói không ra liếng ho cho rắng đàn.
 Cũng đừng ngẩn mặt lần ngàn,
 Ngồi nghe đi a thuyết ngữ dần thiu thiu.

TÚ-MỒ

Tình hình nghị viện dân biểu

Nghị viện dân biểu năm nay cũng như năm ngoái họp hội đồng ở hội quán Khai trí, chỉ khác có một điều là năm ngoái náo-nhiệt mà năm nay tẻ ngắt.
 Có người bảo là vì vắng bóng ông Quỳnh, ông Vinh không có tri-âm, ngồi nấp sau cột cười tùm lùm một mình, rồi « lủi » lúc nào mất. Những ông nghị đồng chí với ông Quỳnh, như rắn không đầu, ngo ngác nhìn nhau như còn đợi ông Quỳnh... đưa đường dẫn lối.
 Há dạ nhất có ông Lục, nhe răng cười ngất.
 Nhưng nói là hội đồng nghị viện năm nay buồn vì vắng ông Quỳnh thì oan cho ông Quỳnh quá. Nghị viện chẳng qua như bình nước chè « bỏ giờ », mới đầu còn nóng, sau đến âm-âm rồi nguội dần... cho đến sang năm, mãn khóa, chắc là nguội hẳn.

Trái tim ông nghị Phạm Huy-Lục
 - Còn nhớ năm ngoái, ông Lục lúc được bầu làm nghị-trưởng, đứng lên quả quyết vỗ vào ngực, đem tim hiến

Từ ông Nghị này đến ông Nghị khác...

với nghị viện. Ông dấm vào ngực mạnh quá, tôi cứ sợ ông dấm ho, mãi đến hôm nay, thấy mặt ông, mới hết sợ.
 Có nhẽ vì ông nhớ đến quả dấm đậu người ấy nên năm nay không thấy ông hiến trái tim với nghị viện, cũng không thấy ông vỗ vào ngực nữa.

Ông nghị Nguyễn-thừa-Đạt

Năm ngoài, ông Đạt về phe với ông Quỳnh, đứng ra ủng hộ tranh ghế nghị-trưởng với ông Lục, nét mặt gân guốc, nói năng hùng dũng; ông háng hái nhất về việc đóng nút chai Herméticos.
 Năm nay, ông chỉ còn có nét mặt gân guốc, không thấy ông nói năng gì. Không biết ông vì vắng tri-kỷ, nên ông buồn, hay vì ông nghĩ đến cái nút chai theo lối Herméticos mà ông « tác-tị » thế.
 Thi ông cứ mở « bung » cái tài ngôn luận của ông cho họ biết ông vẫn còn « hơi » có hơn không, can gì lại cứ nút kín lại thế!

Ông nghị Vũ-văn-An

Trong Nghị viện, có ông nghị Bắc-Ninh là xuất sắc hơn cả. Nghĩa là ông không cho ông là xuất sắc hơn.

Vũ-văn-An

Chả thế mà mỗi khi có ông nghị nào đứng lên ngỏ lời yêu cầu gì, ông cũng gạt đi mà rằng: cái đó tôi đã nói rồi. Có một điều là ông nói lúc nào không ai biết, họa chăng chỉ có ông biết mà thôi.
 Ông lại còn nhiều cái xuất sắc khác. Mỗi khi ông ngắt một câu, lại đồng-đặc chêm tiếng « hử » thật to, làm mấy con chim sẻ đậu trên nóc nhà cũng sợ mà bay đi hết.

Ra về « quan non năm », ông nghị An!

Ông nghị Nguyễn-văn-Vinh

Lúc Nghị-viên bàn đến việc công chính, ông chánh sử Lục-Lộ không có mặt.
 « Tạm nghỉ năm phút để chờ quan Lục-Lộ », lời trên bàn xuống.
 Ông Vinh thủng thủng đứng giậm nói:
 « Cinq minutes d'entracte » nghĩa năm là « rap-hát tạm nghỉ 5 phút » Rồi ông dấm ra cửa ngoài về thẳng... Năm phút, mười phút, cũng không thấy ông ấy trở lại.
 Không phải là ông Vinh chán nản hay buồn ngủ đâu, chỉ vì ông giữ quyển « Niên lịch thông thư », tính nhăm rằng giờ ấy làm việc bất lợi.

Ông nghị Phạm-bùi-Cầm

Ông nghị Cầm công kích rất giữ giới về cái tục nhận lễ và ăn tiền. Ông nói hùng hồn lắm, giáng điện ông quả quyết lắm, song khốn một nỗi ông nói bằng hái quả, nên chẳng ai hiểu được lời ông nói.
 Thỉnh thoảng chỉ nghe thấy ông lấy câu:
 - « Le Ly-Trưởng con gà ».

Ông nghị Ngô-thế-Loan

Ông nghị Ngô-thế-Loan nhiệt thành về việc giảm thuế thuyên. Có lẽ ông có nhiều thuyên chạy trên sông Cầu, song không phải vì thế mà ông nhiệt thành đâu. Ông nhiệt thành là vì dân, mà nếu ông là dân biểu, ông cũng vớ còn là dân.

Thượng lưu dân biểu

Các ông nghị viên cũng có nhiều hạng.
 Một là hạng thượng lưu dân biểu.
 Hai là hạng trung lưu dân biểu.
 Không tin xin hỏi ông nghị Ngạc-văn-Đông. Ông được giữ cái trọng trách sương tên bỏ phiếu, ông-trần trọng hồ lên rằng:
 ... Quan đốc Anh!
 ... Ông hàn Thái!
 Ý chừng hai ông này, ông Đông liệt vào hạng thượng lưu dân biểu hẳn?

Ông nghị Hoàng-tích-Chu

Ông Hoàng-tích-Chu nói chuyện đã xin sang Pháp nhưng chưa đi.
 Hử vial suýt nữa chỉ còn có 99 vé-bỏ thùng bầu nghị-trưởng, và ông Lục

chỉ được có 92 vé để cử. Thật cũng may cho ông Lục mà nhất là may cho cái thùng bầu nghị-trưởng.

Ông nghị Nguyễn-hữu-Hoan

Ông nghị Vinh-Yên có thảo một bài thỉnh cầu bằng Pháp-văn.
 Có người tần mẩn hỏi ông sao ông không viết bằng quốc-ngữ. Ông cười mà trả lời bằng tiếng Pháp:
 - Tôi xin thú thực rằng tôi không nói được tiếng annam, nói chắc cũng lập ba lập bập, không ra gì mà cũng không đủ tiếng dùng nữa.
 Ấy chết! Thế sao ông không mang thông ngôn đi?

Ông nghị Chung-Kỷ

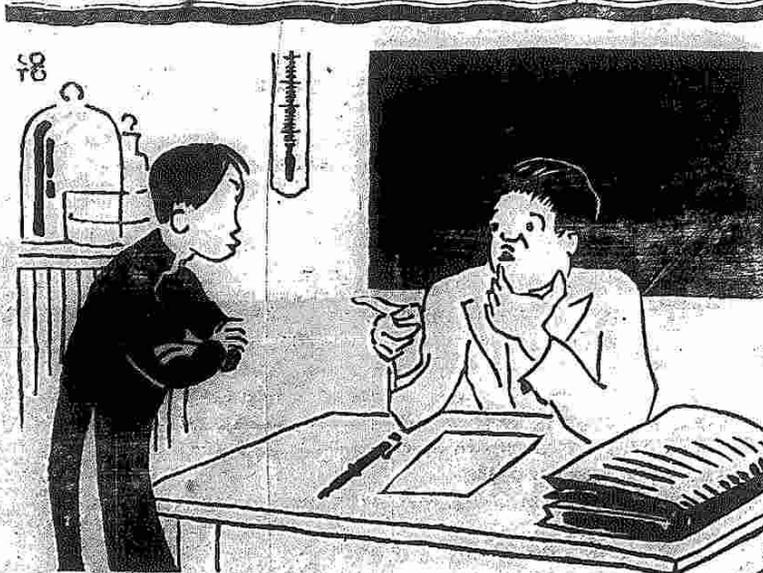
Ông nghị Chung-Kỷ vốn là người khai mỏ, nên việc gì ông cũng cho là có can hệ đến mỏ cả. Ông đứng lên diễn thuyết một lúc lâu, nói bằng lái lái. Rồi một ông nghị khác, bình như ông An, đứng lên phản đối:
 - Cái đó thuộc về Kiềm-lâm, không phải về mỏ.
 Có lẽ ông nghị:
 - Kiềm-lâm với mỏ cũng vậy.

Ông nghị Ngô-thế-Loan

Ông nghị Bắc-Giang nhiệt thành về việc giảm thuế thuyên. Có lẽ ông có nhiều thuyên chạy trên sông Cầu, song không phải vì thế mà ông nhiệt thành đâu. Ông nhiệt thành là vì dân, mà nếu ông là dân biểu, ông cũng vớ còn là dân.
 Ông Vũ-văn-An cũng như ông Loan, nhiệt thành về việc giảm thuế thuyên.
 Ông An có nhiều ruộng thật, song không phải vì thế mà ông nhiệt thành. Ông nhiệt thành cũng là vì... dân.
 Và lại có hại đến mình, mới biết hại đến dân, nhân dân hai bại Bắc-Giang. Bắc-Ninh chắc cũng biết thế, mà hai ông nghị An và Loan cũng biết thế.

Có quyền vào dự thỉnh

- Nam nay các nhà báo được quyền dự thỉnh trong nghị-viện.
 Nói là có quyền vào ngáp thì đúng hơn. Chỉ trừ những ông làm báo nào có tính cần thận phòng xa, ngáp sẵn ở nhà thì không kể.

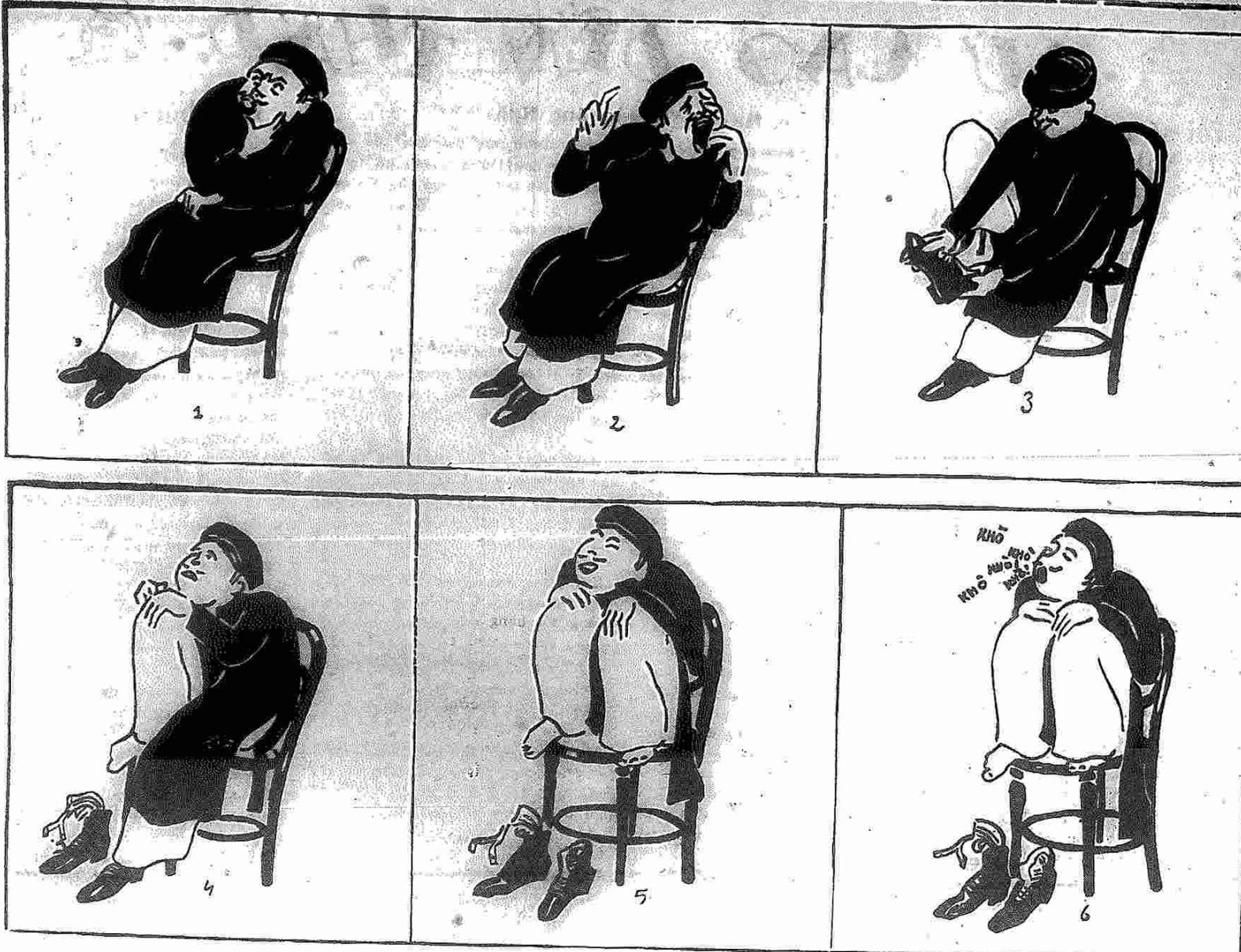

Thầy giáo - Khi anh sỏi, thầy thuốc lấy cái gì cầm vào nách anh?
 Học trò - Bẩm thầy, ông ấy cầm vào nách con cái « nhân dân biểu ».

HIEU ICH-CAT
 47 HÀNG GAI HANOI
 LÀM ĐỦ CÁC THỨ
 DẤU VÀ CLICHE
 GỖ ĐỒNG, SẮT, NGÀ
 CAO XÚNG VÀ BIẾN ĐỒNG

Dương Tự-Quán
 (Văn-bọc Tạp-chí)
 Khi các ông vào, các ông nghe, rồi các ông ngáp, rồi các ông ngủ, cũng không ai để ý.
 Các ông vẽ, các ông viết bài đăng lên báo, người mua báo, xem rồi cũng rập, rồi cũng ngủ nốt.
 Chỉ trừ những người nào thường hay đọc Đông-Thanh và Nam-Phong thì không việc gì mà thôi.
 Họ ngủ đã lâu rồi.

Ngồi nghe diễn thuyết

Hòn ngọc quý

Ông Bán, quan Hàn kiêm quan Nghị nhà giàu, cái đó là lẽ tất nhiên, lại thiệp đời. Nghĩa là ông tự nhận là thiệp đời vì ông giao du toàn những quan phủ, quan án, cũng như ông tự nhận là cái gì ông cũng sánh. Tự cái lọ sánh đời Khang-Hy cho đến đũa ngà, chén ngọc ông đều biết xem cả.

Hôm ấy ông ngồi chễm chệ trên chiếc sập gụ, gất gù như nghĩ ngợi điều gì, thỉnh thoảng lại lên tiếng giỡng rạc bảo thằng lính — lên ông đặt cho đĩa ở cho rõ ràng nhà ông là nhà quan — chăm lửa hút thuốc tào.

Bỗng cánh cửa bên từ từ mở. Một bác nhà quê, về mặt lâu lnh, vận cái áo the thám, tay sách một cái bọc to. Thoạt trông thấy ông đã vội cúi rạp xuống tận đất:

— Lạy quan ạ.
— Kia Quýt, ngồi chơi.
— Vâng ạ, con xin phép quan.
Cách cử chỉ lễ phép của bác Quýt đã làm cho ông hàn hởi dạ.
— Quýt, sang đây có việc gì thế?
— Bẩm, con định sang bên quan phủ Lê có chút việc. Đi qua đây thấy bóng quan ở nhà, nên con vào hầu quan trước.
— Thế thì được, sang quan phủ có việc gì?

Bẩm, không giám giấu gì quan... hôm qua con lên lĩnh vào chơi bác hai Phẫu, bác ấy có cho xem một hòn ngọc quý lắm bác ta mua được của một thằng ăn trộm. Ngọc sanh trong suối, đưa lại điểm thêm mấy cái vân mùi đỏ thắm, sánh xem ngọc như quan chắc là thích

lắm. Con nhờ giới mắt cũng tinh, trông thấy là wa ngay, hỏi bác ấy thì bác ấy bảo giá hai trăm, chứ thực ra cứ lấy con mắt sành nghề mà xét, hòn ngọc ấy đáng giá đến năm trăm.

Con giá năm chục, anh ta cứ đòi cho được hai trăm, sau con phải dọa đi báo cấm, anh ta mới chịu bán vậy.

— Thế ra anh mua được rồi à?
— Bẩm vâng, con đem theo đây.
— Đâu, đưa đây xem.

Bác quýt để cái gói bác cầm tay xuống bàn mở đến ba bốn lần giấy, lấy ra một hòn bi-ve. Ông Nghị bước lại, định cầm lấy xem: Quýt vội nắm chặt tay lại kêu:

— Ấy chết! vớ!
Rồi Quýt đưa cho ông hòn bi, kính cẩn thưa rằng:
— Đây, quan trông, hòn ngọc trong quá, quan sành chắc là biết ngay là qui, bầm quan sành...
— Phải...
Quýt chỉ cho ông hàn những vẻ đẹp của hòn ngọc sanh, nhất là mấy nét « gân » trắng, đỏ ở trong hòn ngọc, xem chừng ông Nghị chú ý lắm.

— Ngọc này là ngọc rất quý, bầm quan...
— Hừ, ngọc rất...
— Bầm quan, con định đem sang bán bên quan phủ.
Ông Nghị cau lên:
— Bán bên quan phủ! anh tưởng tôi không mua được à?

— Bầm con không giám nghĩ thế, con tưởng phải làm quan mới mua được ngọc rất a.

— Mấy phẩm?
— Bẩm chánh thất.

Ông Nghị mỉm cười:

— Chính phẩm tới!
— Bầm con tưởng quan mới có lòng nhất.

— Không nên tưởng... thế, anh bán bao nhiêu?

— Bầm thôi để con đem sang quan phủ
— Quan phủ, quan phủ mãi... quan phủ đã giàu bằng tao à?

— Quan giàu hơn nhiều, con vẫn biết thế.

— Có thể chứ, vậy anh bán bao nhiêu?
— Bầm đối với quan là chỗ con vẫn lại vay mượn, quan cho con hai trăm.

— Đắt quá! thế ra anh ăn lãi tới những trăm rưởi kia à? Thôi tôi cho anh một trăm.

— Bầm quan lớn ăn tiền về nhiều, con có đem sang quan phủ cũng được 200 q

— Quan phủ cho anh được hai trăm, tôi cũng cho anh hai trăm. Đây, đem mà bán cho quan phủ.

— Bầm quan đã giận, con xin để quan trăm rưởi.
— Ừ biết điều đây, đợi đây tôi đưa tiền cho.

Lúc quan Nghị ngai dương đem bạc, có ông đồ giầy lủ trẻ con trong nhà chạy

ra, quan khoe ngay.

— Ngọc đẹp quá, ông đồ ạ
Ông đồ cầm lấy hòn ngọc, ngọc nhiên nhìn quýt.

— Ngọc đấy à?
Quýt nhanh mồm nói:

— Ngọc đẹp lắm, quan giáo cũng sành xem ngọc lắm, bầm quan giáo con biết ngay nó là ngọc đấy (nói đến đây, Quýt đưa mắt cho ông đồ) — Khi con bán xong con sẽ xin biểu quan giáo con một chục vì nghề buôn ngọc phải tặng người sành nghề.

Thằng lính thấy hòn bi ve, lại nghe quýt nói, cũng chen vào:

— Ngọc đấy à?
Quýt vội đáp:

— Ngọc đấy, anh cũng sành xem ngọc à?
— Sành lắm chứ, thua bé đánh đã mòn tay lại không sành...

Quýt đã nhận được bạc, vội đưa ra biểu ông đồ và thằng lính mỗi người một chục, bước rảo ra ngoài, vừa đi vừa làm bầm:

— Chuẩn cho nhanh thôi. Ở lại rồi mười anh sành nghề như thế nữa thì miah đến lỗ vốn.

NHI-LINH

Cửa hàng An thái 23 Phố Cầu gỗ đang chữa — quý khách có cần hỏi điều gì hoặc mua chữa, sửa, xe xin lại số 2 phố Nguyễn-Trọng Hợp.

TU CAO ĐẾN THẬP.

Tôi sẽ ra ứng cử Nghị Viên

Phải! đến khóa sau, tôi quả quyết ra ứng cử nghị-viên.

Tôi có chí ra làm nghị-viên đã lâu. Tôi nghe tiếng ông Vĩnh, ông Quỳnh, ông Lục mà tôi thêm cái thanh danh ông nghị.

Tôi thêm nhưng tôi vẫn sợ. Tôi tự hỏi: « Vào nghị-viện, tôi biết ăn - nói ra sao? Tôi biết thỉnh cầu những điều gì để người đời cho rằng, tưởng rằng tôi nghĩ tới dân, tới nước? »

Vì những lẽ ấy, nên tôi cứ rụt rè, định ra ứng cử, rồi lại thôi không ra ứng cử, rồi lại định ra, rồi lại thôi.

Nhưng nay tôi quả quyết ra.

Là vì năm nay tôi đã được hân-hạnh ngắm các ông nghị làm việc. Nên tôi hiểu rằng: làm một nghị-viên không cần phải ăn to, nói lớn, không cần phải có những điều thỉnh-cầu quan trọng, mà có khi không cần phải có điều thỉnh cầu chi hết. Còn như đối phó với bạn đồng-nghị thì tuy cũng thấy vài ông bề nhàu về mấy chữ « ăn-dẽ » « ăn-dinh », nhưng nào đã đến nỗi kịch-liệt quá như bên Pháp mà hình như có khi họ dùng cả đến quả dấm ngọn đá, cũng là những khi giới ghê gớm nữa. Đến như những điều ích quốc lợi dân thì thực tôi không cần phải lo một ly, một tí; Tôi cứ tìm những điều ích cho tôi là cũng ích cho dân, cho nước. Tôi có ruộng, thì tôi bênh vực lợi quyền người làm ruộng. Tôi có mỏ thì tôi bênh vực lợi quyền người khai mỏ. Tôi có tàu, có xe, vận tải, thì bênh vực lợi quyền nghề vận tải... Thế là dân chúng cũng được nhờ chán rồi!

Trước tôi lại còn lo vận một điều này nữa, là tôi phải cái tật vừa nói lắp, vừa nói ngọng. Đứng trước mặt anh em bạn, nhiều khi tôi còn lắp ba lắp bắp nói chẳng ra câu, nữa là ở nghị-viện. Đến như cái bệnh nói ngọng « niu » ngọng « no » của tôi thì tôi lấy làm xấu hổ chết đi mất. Nay tôi mới biết có hai tật ấy, không những chẳng hề chi mà lại cũng có thể làm nổi được một người dân anh trong viện.

Vậy tôi tuyên bố: Tôi sẽ ra ứng-cử nghị-viên. Tôi đã quả quyết. Ai bầu cho tôi thì xin cứ quả quyết như tôi.

NHỊ LINH

— Cu đi đâu với vàng thế?
— Ấy chết! Ông để tôi kéo như tàu, để người ta mong đợi thì không tiện? Ai mong cụ?
— Tôi chả có hứa đi dự tiệc ở hiệu cơm tây Lạc-xuân ấy mà, ông có biết không?
— Ai bảo tôi lạ gì hiệu Lạc-xuân, có phải ở số nhà 55 phố hàng Bông mà là hiệu to nhất Hà-thành của người Annam mở; số giấy nói 628 chữ gì.

Mười ngày của ông Nghị

Mồng bảy. — Từ hôm tiếp được giấy mời lên dự hội-đồng Nghị-viện, mình lại thấy bặng hái về việc ích quốc lợi dân. Và lâu ngày ở nhà quê, buồn lắm rồi... Nhớ hồi năm ngoái, hát ở nhà chị Hằng, có con Sen trông khuấy tẹt... Nghĩ đến đây, trong lòng thấy thư thái muốn lên Hanoi ngay.

Mồng tám. — Hôm nay sấm sưa xong cả rồi, chỉ còn bảo bà nó mở tủ lấy cái áo gấm xanh cho vào va-li nữa thôi.

Đi họp hội-đồng mà bà nghị nó chỉ đưa cho mình có ba chục, chừng ấy tiền như mười bộ bề... mình chỉ còn hy vọng ở mấy bạn đồng-nghị họ tranh nhau ghé nghị-trưởng kịch-liệt như năm ngoái.

9 giờ. — Trên xe hỏa, ngồi bặng nhất để chịu lái. Sang năm ta phải xin cho vợ con cũng được đi dự hội-đồng, cho bà nó được hưởng một chút.

Sắp chộp mắt, bỗng thoáng thấy bóng quan huyện nhà ở bạng ba. Ấy chết! mình phải xuống xin lỗi mấy được.

— Lay quan lớn a
— Kia ông Nghị, ngồi chơi.

Quan mới ngồi, nhưng mình đầu giám chơi chèo.

— Bật xin lỗi quan, cái đó không phải là chứng con.

— Cái gì?

— Bẩm, con ngồi bặng nhất.

Mồng chín. — Giấy thật sớm, mở quyền Niêm-lịch-thông-thư ra xem, sợ rất nảy mình.

« Ngày mồng chín tháng một, »

« Hành hòa, Trục Bế. »

« Mọi việc đều không nên. »

Khổ quá, số Khâm-thiên-giám ở cầu mà trọn ngày xấu thế. Buổi họp hôm nay, chắc là các ông ấy đốt nhau hừng hừng, chỉ sợ họ lại đốt cả mình nữa.

May mà là ngày trục-bế, chắc rồi cũng đến « bế tắc » cả. Bế tắc sớm chừng nào càng hay chừng nấy.

9 giờ. Được trông thấy quan Thống sứ, lấy làm sợ hãi lắm. quan nói những gì, mình không hiểu, mà nói lâu lắm. mình đã buồn ngủ riu cả mắt lại mà không giám ngủ. Sau thấy ông nghị ngồi bên cạnh đã thiu thiu từ lúc nào rồi, mình mới bắt chước nhắm mắt lại.

Chộp được một giấc giải, dễ chịu quá. Giá ông Đờng không hô to tên mình lên, chắc là còn ngủ nữa. Có mỗi một ông Lục ra ứng cử ghế Nghị-trưởng thì còn việc gì mà bỏ về. Các ông ấy chỉ về thôi.

4 giờ chiều. — Bêu mấy ông đi dự hội đồng kinh-tế. Mình chẳng hiểu kinh-tế là gì, hồi ông bên cạnh mới biết là hội-đồng rượu.

Ừ mà phải, năm ngoái cũng bầu các ông ấy đi bàn về việc rượu mà! Nhưng ông ai thì bầu, việc đó có can-hệ gì mà ông Hội phải bắt họ ăn-dẽ với ăn-dinh.

Mồng mười. — Tối hôm qua đi hát nhà chị Hằng - vui quá.

Sáng hôm nay giấy mệt, cũng chẳng muốn đi họp hội-đồng nữa.

— Nghĩ thế song cũng phải đến cho có mặt.

Khi đỗ xe trước nhà hội Khai-tri, mình cho năm xu, phu xe nó còn kêu ít. Ở nhà quê thì chỉ đáng hai xu. May mà phu xe nó biết điều và biết người:

— Bẩm quan Nghị cho ít quá.

— Thì đây năm xu nữa.

Phu xe cũng mừng, mà mình mất thêm năm xu nữa cũng bả.

8 giờ chiều. — Ngồi suốt ngày. mệt quá. Mình cũng chẳng hiểu bàn về gì nữa. Nghe đầu bàn về số dự-toán thì phải. Ở nhà cho vay hay đóng thóc đã có bà nghị nó. ở nghị-viện tính-toán đã có ông nghị-trưởng. Nếu ông ấy không công đáng họ, việc gì cũng hỏi đến nghị-viện, thì còn bầu ông ấy làm gì?

Ngày mười một. — Được nghị. Buổi chiều đi xem hội, thật là vui mắt. Nhất là con rùa sáng churog, mình đứng xem mãi không chán. Biết thế thì đưa cả bà nó lên cho biết mùi Hanoi.

Ngày mười hai. — Lại bàn về số dự-toán. Ngồi ngáp đến 9 giờ, mệt quá, nhân lúc không ai để ý, lủi ra ngoài, về ngủ một giấc giải: Đền chiều, ông H. lay giấy, mời đi hát. Mình bưng bảo dạ rằng không cho bà nó lên cũng phải.

Ngày mười ba. — Ngủ suốt ngày. quái, sao lên Hanoi lại hay buồn ngủ thế. Ở nhà có khi đánh tở-tôm suốt ngày suốt đêm, vẫn thấy khỏe khoắn, mà lên đây nghe có mấy bài diễn

Tôi không ứng cử Nghị-viên

Tôi không ra ứng cử nghị-viên.

Tôi không ứng cử vì tôi sợ các người đi bầu, lại vì tôi cũng sợ tôi nữa.

Tôi sợ người đi bầu họ sẽ cho tôi chỉ là một người sẵn tiền ra ứng cử để mong tranh một việc thừa, hay xin khấn một cái đồn điền, họ sẽ cho tôi là người đời tiền để lấy chút hư danh, họ sẽ cho tôi ra tranh nghị-viên cũng như tôi chạy cái Hàn-lâm vậy.

Rồi họ sẽ cho tôi là một ông quan, và họ sẽ gọi tôi là quan nghị.

Tôi không muốn thế.

Mà tôi cũng sợ tôi làm cho người ta tưởng nhầm như thế!

Có ra nghị-viên thì ở trong nhà tôi sẽ yêu cầu sây đường, đắp cống để lấy lợi cho ô-tô đi, tôi sẽ vậy Nông-phổ ngàn, hàng để giúp cho người có ruộng, lên nghị-viện tôi sẽ nghe diễn thuyết và bầu nghị-trưởng, vào Sai-gon tôi sẽ bàn việc rượu và cách đóng nút chai.

Nhưng một chữ tôi không biết, một cái tình cộng tôi cũng chẳng hay, tôi lại phải cái tật nói nhỏ như nói thầm, nói ngọng như người vùng bẻ. Tôi lại không biết làm dáng và không ưa mặc áo gấm hoa.

Như thế, nghe diễn thuyết tôi sẽ ngáp, mà bàn số dự toán tôi sẽ ngủ. Tôi có ý kiến hay, nhưng nói nhỏ không ai nghe, tôi lại ngọng, nên không ai hiểu. Không biết làm dáng, không mặc áo gấm hoa, thì ai gọi tôi là quan!

Vì thế nên tôi cứ rụt rè lưỡng lự: định ra ứng cử, rồi lại thôi không ra ứng cử, lại định ra, rồi lại thôi.

Nhưng nay thì tôi quyết không ra ứng cử nữa.

TAM-LINH

thuyết... thế mới biết làm việc bạng óc chóng mệt thật.

Ngày mười bốn. Hôm nay bàn về các điều thỉnh cầu.

Các ông ấy diễn-thuyết cũng lúi lo liu lườg, mình nghe chẳng ra làm sao cả, phải đứng giậy.

Tối hôm qua, vốn đã lập sẵn ở nhà rồi, nên nói thấy trời chầy lắm.

Nhất là lúc thỉnh cầu nhà nước tăng tiền phụ cấp cho các nghị-viên và cho gia-quyền các nghị-viên được đi xe hỏa hàng nhất không mất tiền thì cả nghị-viên đều lắng tai nghe, có vẻ chú ý lắm.

Bà nghị nó hôm nay mà có mặt ở đây chắc là phải phục mình.

Ngày mười lăm. — Hôm qua nói nhiều quá mệt nên sáng hôm nay không vào nghị-viện nữa. Và những điều thỉnh-cầu đã nói cả rồi, hôm nay đến lượt các ông khác diễn-thuyết thì mình đến nghe cũng vô-ích.

Buổi chiều, hội-đồng bế-mạc, mình tạt qua nghị-viện một vài phút, hồi các ông ấy xem lĩnh tiền phi-tôn ở đầu rồi đi lấy về. Cũng muốn xuống chị em hay rẽ vào sông Sinh-Mậu lu-bù một đêm cho thóa, nhưng chỉ sợ mai về, bà nghị nó ki-kèo...

Thôi để tiền về tậu thêm mấy sào ruộng.

Ngày 16. — Lên xe hỏa về quê, lại được ngồi bặng nhất, dễ chịu lắm... cứ thế này, sang năm lại đến phải ra ứng cử nghị-viên lần nữa.

Nhất-Linh

— Tàu chật, bà làm ơn bỏ cái bu gà này xuống gầm, để tôi lấy chỗ ngồi.
— Ấy chết! không thể được!... gà thò đấy.

Bàn ngang..

Mấy hôm nay chúng ta lại được nghe đến tên, biết đến mặt các ông nghị viên dân biểu đến bàn việc nước... mà các bà nghị lại được phục cái lòi hùng biện của mấy đức lang quân.

Đối với bọn dân quê, các ông cũng như các ông hàn, ăn vận chỉnh chặc nói năng đường hoàng, vào hầu quan biết nói chuyện, biết đánh tờ tòm, lúc lên tỉnh biết đi lâu họng nhất, biết hát ả đào... Nhưng đối với người biết nghĩ, các ông là thượng lưu trong xã-hội, làm việc lịch quốc lợi dân, biết đứng lên diễn thuyết, biết bàn dân chính sự, việc gì, điều gì cũng tham bàn... có khi lại « bàn lẽ » nữa.

Có người bảo các ông có đầy cũng như không có đầy, có lịch lợi gì cho ai. Như thế thì nhảm quá.

Lúc các ông ra ứng cử, các ông có lịch cho người đi bầu, lúc các ông lên họp hội đồng, các ông có lịch cho số xe lửa được thêm mấy ông khách quý, các ông có lịch cho mấy tiệm cao-lầu, cho xóm chị em giao này đương nhân-nhờ về kinh tế... chỉ riêng thiệt cho mấy bà nghị phải nén lòng ghen chờ đến lúc chồng về.

Các ông đã có lịch cho ta, mỗi bước các ông đi, mỗi việc các ông làm đều vì nước, vì dân, ảnh hưởng đến tương lai nước nhà rất xấu xa, ta nên yêu mến các ông, qui hóa các ông như một lọ độc bình cữ, như một con chim lạ.

Dịp may cho những người còn quốc trái

Ái còn quốc trái Đông-Pháp năm 1922 là thứ phiếu 50p oo nên mang ngay lập tức đến nhà Chân-Hưng số 62 Phố Hàng Bạc Hanoi thời được giá cao cũng gần như chúng số, và những quốc-trái bằng quan tiền tây, thì bán được giá rất cao, cũng có thứ được lãi hơn lúc nộp tiền.

Bầu cử

Thiên hạ nôn-nao họ rú nhau, Người ra ứng cử, kẻ đi bầu. Phen này làm cậu giã-lòi vỡ, Mà chức « ông dân » đã chắc đâu.

Họ kéo từng đàn xuống xóm hát, Lu-bù ngáy ăy sang đêm khác. Phen này, ông quyết xuống K. T. Mở tiệm có-đầu có lẽ phát.

Họ mời nhau chén tại coo-lầu, Thả cửa sâm banh với rượu tầu. Các chú phen này càng béo bở, An-Nam còn lắm cuộc đi bầu.

Lãng lạng mà nghe họ diễn thuyết: Công tâm, công ích, lời tâm huyết... Phen này mở hiệu viết văn thuê, Dẫu chẳng làm giàu cũng đỡ kiết.

Họ lại ra công làm quảng cáo, Đền ngóm cả cột mây tờ báo. Chương trình đem đọc thực là kêu, Thử ngẫm sau này ai nói láo.

Họ kẻ xấu nhau như hót hay, Hàng rau, hàng cá cũng thua tài. Phen này báo chế tha hồ dật, Thuốc tìm cần mua để rửa tai.

Xem cuộc mua danh thực rữ rôi, Người hay, kẻ dở, trò thom thối... Quốc-dân được lợi cuộc mua vui, Chẳng phải mất tiền xem hát bội...

TÚ-MỒ

Gái mới

Từ ngày ở nhà quê ra tỉnh, Cũng học đòi tập lênh như ai!

Tại Hội Chợ Hanoi năm nay

Vì trong lúc đồng tiền eo hẹp, nên tại Hội chợ năm nay ở những gian số 10-12-14 và 16 phố E nhà đồ gỗ Hồ-Phong ở Nam Thành sẽ đem lên bày những đồ gỗ đồ trang hoàng trong nhà: như buồng ăn, buồng ngủ, salon, tủ chiếu ghêo lối tầu và lối tây rất nhã rất tinh xảo giá thật rẻ. Vậy các ngài muốn sắm đồ gỗ ở Hội chợ Hanoi năm nay chớ nên bỏ qua mà chẳng lại xem những gian hàng ấy.

TAN THANH 145 HÀNG BẠC

ĐỒNG, CHUỖ VÀ ĐÀN

ĐỦ ĐỒ PHỤ TÙNG XE TAY..

Kiểu mới, GIẢNG ĐẸP GIÁ RẺ

TÀO-THỊ

Tuyệt hết Bệnh lậu. Giang

Các ngài sau khi khỏi chứng bệnh thì đi độc còn lại. Nước tiểu khi trong khi vàng. Tiểu vào cốc trông thấy lặn vẩn đục, như dầu sợt chỉ gây gây như nư. Qui đầu thường với dính, thỉnh thoảng ra đôi tí mù. Hoặc sáng khi ngủ gây. Trước khi tiểu tiện nặn thấy một chất trắng trắng như sữa đặc, ầu của độc hoặc làm việc gì quá độ bệnh lại phục phát, mà có người xương khớp thường thấy đau mỏi như thế đầu là nọc lậu chưa đi t. ệt l. ầu, đi độc còn lại nên thường phát như vậy. Muốn trừ hết bệnh cần thì ta dùng ngay thứ thuốc kiên tinh tuyệt lậu (thuốc triết nọc) giá 1p.50 một h'p. Nhẹ 2,3 hộp nặng 4,5 h'p là khỏi dứt. Vì thuốc kỹ đã nhiều người dùng qua, nên đã biết linh nghiệm của thuốc kiên tinh.

Còn người đang thời kỳ phát hành, đi đại tiện một, cương dương thấy đau, nổi hạch, ra máu ra mủ: đó là triệu chứng bệnh đang phát. Như thế dùng ngay thứ thuốc chữa bệnh (Thuốc chữa đái g lòi kỹ phát) giá 0p.50 một h'p nhẹ 4,5 hộp nặng 6,7 h'p là khỏi ngay.

Mà người bệnh phát ra thì lấy lấy lập tức nổi hạch qui đầu lở loét mình mẩy, mắt thì một nỗi xương đau thì h thoải g thấ, bắp gặt g. Như thế dùng ngay 4,5 thuốc Giang giá 0p 70 1 lọ là khỏi ngay.

Những thuốc đã kể ra đây đều không công phát không hại sinh g. ư. Hiện đã nhiều người uống khỏi, và đã nhận được nhiều giấy chứng c. 1 của các người uống khỏi gửi về cảm ơn. Dùng nên đáng các giấy chứng chỉ cũng lưu các ngài, ười cảm ơn để các ngài biết. Nhưng vì bệnh này là bệnh kín. Vậy xin miễn đăng.

Bình-Hưng 89 Pavillons (phố Mã-Mây) Hanoi
giấy số 548

NÊN HÚT THUỐC THOM

TANG LÊ

SWEET / CAPORAL

HIỆU

MILD & EXTRA FINE

0,15

COMPAGNIE COLONIE TABACS

Riches ATBAR 7 tambois

hồn bướm.. ..mơ tiên

của E. Khai Hưng

Tranh vẽ của Đông-Son

— Phải, tôi cũng nhận ra như vậy nhưng chú có biết quê quán chú ấy ở đâu không?

— Bẩm nghe đầu chú ấy ở Ninh-Bình, cha mẹ mất cả.

— Nhưng kia, sao chú không đi ăn cơm?

— Thưa ông, ở chùa chỉ ăn có hai bữa mà thôi, một bữa năm giờ sáng và một bữa đúng Ngọ.

— Thế không đói á?

— Khổ hạnh lâu ngày quên đi chứ, Chính phép nhà chùa, thì chỉ được dùng một bữa cơm chưa mà thôi.

— Nhưng lời chắc đó chỉ là luật phép nhà chùa, đã để ai tuân thủ.

— Ấy những người không tu hành vẫn đều tưởng thế. Có người lại ngờ cho chúng tôi ăn thịt ăn cá nữa, nhưng chẳng bao giờ có thể. Nhất ở đây sư tổ tôi lại nghiêm giới lắm. Sai một tí là cụ phạt ngay.

Ngọc phần thì đói, phần thì cơm chay lạ miệng nên ăn ngon lắm. Nghĩ bụng: « cứ bảo ở chùa ăn kham khổ, nhưng, đầu vừng cùng dưa, cà thì cũng chẳng kém gì thịt cá ». Tự nhiên ở trong trí Ngọc nảy ra cái ý tưởng muốn xa lánh chốn phồn hoa.

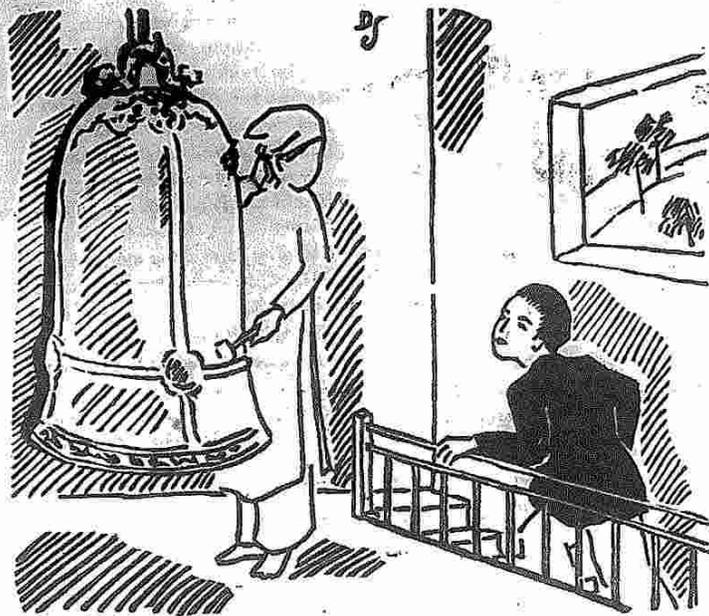
Ngoài sân ánh trăng chiếu lờ mờ, rặng tường hoa lồng bóng xuống lối đi lát gạch. mấy cây đại không lá ẻo lả uốn thân trong vườn sân um tưng: vạn vật có vẻ dịu dàng như nhuộm màu thuyền êm đêm tịch tịch...

Sáng hôm sau, Ngọc đương ngủ say bỗng tiếng chuông chùa inh òi đánh thức. Ngọc giật mình ngồi nhồm đậy, mở choàng mắt, ngỡ ngàng không nhớ mình nằm ở đâu, thì thấy chủ tiêu Mộc đã bừng lên thau nước đặt trên chiếc ghế đầu. Ngọc hỏi:

— Mấy giờ rồi chú?

— Thưa ông, vào khoảng cuối giờ dần, sang giờ Mão.

Ngọc nghe túm túm cười, sùng sình bộ quần áo pyjama ra hiên rửa mặt. Trông ra vườn trước sân, các lá sân hình hoa thị còn đọng giọt sương, lóng lánh như hạt thủy soan. Giúi chân đời một dòng nước bạc thấp thoáng lượn khúc trong đóm sương mù...

Mặc xong quần áo, Ngọc vội vàng lên chùa.

Trên bục gỗ, trải chiếc chiếu đậu, sư cụ ngồi tụng kinh, cặp mắt nhắm nhắm nhìn thẳng vào quyển sách có chữ to đặt trên kỷ nhỏ gỗ mộc. Tay phải sư cụ cầm giùi gõ mõ như để chấm câu, cứ đọc bèn chữ lại đánh một tiếng. Tay trái sư cụ đặt lên trên quyển kinh, thỉnh thoảng lại rời

quyển sách nhắc chiếc giùi gõ một tiếng vào cái chuông con trông hình rỗng như cái lon xanh.

Sư cụ có vẻ tôn nghiêm lắm. Bao nhiêu tâm trí hình như thu cả vào quyển kinh, không hề thấy cụ liếc mắt ra chỗ khác. Các pho tượng ngồi trên bệ gạch như đương lắng tai nghe, có vẻ trầm tư mặc tưởng.

Tiếng kinh du dương, mùi trầm ngào ngạt, Ngọc tưởng - tượng như

Thấy Ngọc chú hơi đỏ má, mỉm cười ngả đầu chào.

Đôi bạn mới gặp nhau hôm qua nay đã như có chiều thân mật. Song chú vẫn chăm chú vào phận sự: cứ đọc một câu lại đánh một tiếng chuông.. Những câu niệm phật ấy giần giần ngắt bặt, khi câu niệm chỉ còn ít chữ thì hai tiếng chuông kế tiếp lại thêm gần nhau cho tới khi chủ tiêu đỡ hồi.

Ngọc cố chờ đến nửa giờ cho chủ tiêu đánh dứt hồi chuông cuối cùng đặt võ xuống ván gác, rồi nghiêm trang hỏi rằng:

— Sao chú phải cầu kinh thế mới đánh được chuông?

Lan cười:

— Đánh chuông phải đọc thần chú chứ.

— Thần chú! hay nhi?

— Nghĩa là mười câu niệm phật, ba hồi, một trăm hăm ba tiếng.

— Vậy nhờ được cũng khó lắm nhi?

— Phải học thuộc lòng chứ.

— Những ba hồi, một hăm hăm ba tiếng! Thảo nào mãi bây giờ mới dứt hồi. Tiếng chuông thứ nhất của chú làm tôi thức giấc. Tôi tiếc quá, đương làm giờ cái chiêm bao.

— Thưa ông, chiêm bao lành hay dữ?

— Chiêm bao thú lắm: tôi thấy tôi đi với một người sư trẻ tuổi, chỉ vào trạc tuổi chú mà thôi. Chúng tôi đi trên con đường quanh co ngoắt ngoéo, ở giữa 2 trái đồi. Cây cối um tùm, ánh trăng chiếu sáng qua những khe lá, bóng in xuống đất như gấm như hoa. Một lúc chúng tôi đến một cảnh bằng phẳng. Giúi chân một ngọn núi, dòng nước chảy róc rách như tiếng gõ mõ, trên cảnh chim hót véo von,

sống trong một thế giới khác, thế giới mộng ảo, thần tiên... Bỗng một tiếng chuông, chàng rất minh ngoạn lại. Theo tiếng, chàng lần tới một cái bậc gạch bên tả, rón rén lần từng bước leo lên cái gác vuông con. Tới bậc thượng cùng vừa nhỏ đầu lên, chàng nghe có tiếng: « đã phật » rồi lại kể tiếng chuông. Ngược mắt nhìn, thì gặp chú Lan tay cầm chiếc võ.

THUỐC LẬU HỒNG - KHÊ

Là một môn thuốc ngoại khoa truyền ngoại trăm năm, lại nhờ được sự kinh nghiệm của chúng tôi trong mười năm nay, đặt phòng riêng truyền môn chữa về bệnh lậu và bệnh giang-mai nên phát minh ra được nhiều vị thuốc rất hay chế luyện thêm vào thành một phương thuốc rất hoàn toàn chỉ uống trong bốn tiếng đồng hồ là kiến hiệu ngay không bắt đi đói giắt không vật vã nhức một không hại sinh dục, đầu bà có chữa cũng uống được. Bệnh mới phải ra mủ, ra máu buốt tức, hoặc bệnh đã lâu chữa không dứt uoc mỗi khi uống rượu thức đêm, trong người nóng nảy lại thấy có mủ và xem trong nước tiểu có vẩn, uống thuốc này đều khỏi. **Thuốc đã mau khỏi, lại không có sự phạt, nên được anh em chị em đồng bào ... dùng mỗi ngày thêm đóng, cả người Tây người Tàu cũng nhiều người uống thuốc này được khỏi rất nọc, công nhận rằng không thuốc nào hay bằng thuốc lậu Hồng-Khê. Giá 0p60 một ống bệnh giang-mai tìm-la phát hạch lén soi nóng rét lở loét quy đầu đau xương rất thịt rức đầu nổi mề đay, ra mào gà hoa khê, phá lở khắp người, cũ-dính thiên pháo sắp ngay đến tình mệnh chỉ uống một ống thuốc, là cái tử hê sinh trong 24 tiếng đồng hồ không phải kiêng nước không bốc lên rằng uống thuốc đi làm việc như thường không hại sinh dục. Cũng 0p60 một ống. Xỉa mới quá độ lại hoặc có thư về lập tức có thuốc gửi đến tận nơi mua từ 6 ống trở lên không phải chịu tiền cước.**

Hồng Khê được - phòng

81 - Route de Huế cạnh chợ Hôm, Hanoi Téléphone 755

QUANG-MÝ
13, Rue de la Soie, Hanoi
Téléphone. 702
Boutiques de luxe et tous tissus

Bán-hiệu mới về rất nhiều hàng mùa rét:
Hàng Tàu: cầm nhung Thượng-hải, gấm, vóc, nhiều đủ các mùi.
Hàng Tây: nhung, satin lam hoa gấm, satin đen nhiều tây chon và thêu, và đủ các mặt hàng khác nữa.
Bán-hiệu lại có nhiều các kiểu ô ean (parapluies cannes) để các ngài dùng rất hợp thời trang.
QUANG-MÝ
Hiệu con rồng vàng

bên mình ai cười khanh khách. Tôi quay đầu lại, bạn tôi đã biến thành một trang giai nhân tuyệt thế... Ấy chính lúc đó, thì tiếng chuông của chủ làm tôi thức giấc.

Chủ Lan cười gương bên lên :
- Mong mị của ông đầu ngõ. mình sở nhỉ ?

- Là nhất là người còn gái ấy lại là chủ.

Chủ tiểu hai má đỏ ửng. Chủ cười sáng sủa như muốn giấu sự hổ thẹn, rồi đáp lại :

- Nam vô a-di đà phật ! kẻ đã quá quyết xuất gia tu hành thì trai cũng vậy mà gái cũng vậy có khác chi. Vậy bây giờ giá đức Thích - già có dùng phép màu nhiệm mà bắt tiểu này hóa ra làm gái, cũng không có chi thay đổi cả, کیا mà. Tôi còn nhớ một hôm sư tổ giảng sự tích Phật, có giảng rằng :
« Phật bình sinh đối với bọn đàn bà, con gái vẫn có bụng nghĩ ngờ, cho rằng bọn họ không những không đủ tư cách mà tu hành được trọn vẹn mà lại thường làm ngăn trở sự tu hành của những kẻ thành tâm mộ đạo. Cho nên ngài thường giảng các môn đồ đối đãi với đàn bà con gái rất nên cẩn thận, phải xa lánh họ và ra công ngăn ngừa cho khỏi mắc vào lưới dục tình »

« Sư Tổ lại theo gương phật mà giảng chúng tôi rằng : « đối với đàn bà con gái phải coi họ như mẹ mình, nếu họ hơn tuổi hay bằng tuổi mình và nếu họ kém tuổi mình thì nên coi họ như em ruột mình : vậy lúc nào cũng phải yên tâm yên trí như thế mới mong tránh được sự cạm giỡ.

« Lời đã hết sức luyện tâm trí tôi được như lời sư tổ giảng, nên tôi coi đờn ông hay đờn bà không khác nhau chút nào nữa, và vì phỏng bây giờ tôi hóa ra con gái, tôi cũng không biết tôi là trai hay là gái, chỉ nhớ rằng một người xuất gia tu hành mà thôi »

Ngọc vẫn ngờ Lan là gái, nên đặt ra câu chuyện chiêm bao để dò la ý tứ, nay Lan kể cho nghe câu chuyện tuy cổ làm cho tự nhiên, mà Ngọc lại càng ngờ lắm. Chẳng vừa cười vừa bảo chủ tiểu :

- Chủ cứ giốc lòng cầu nguyện được cái nam vì nữ đi, đức Thích già sẽ chuẩn y cho sự ước vọng của chủ thành thực sự đấy.

Hôm bướm...mơ tiên

Lan có ráng ngắm nghĩ rồi đột nhiên hỏi Ngọc :

- Đời này có thể có bậc quan-âm Thị-Kính không nhỉ ?

- Thị-Kính là ai thế chứ ?

- Vậy ra về đạo phật ông kèm cõi làm nhĩ? Thế mà muốn đi tu, sao được.

Bà Thị-Kính tức là Quan-âm, là một người Triều-tiên cải dạng nam trang để xuất gia đầu phật... chắc nay trong đám phu-nữ chả ai có gan giảm cái dạng như thế.

Ngọc ngẩn người ra, nghĩ vợ nghĩ vẫn có ý buồn rầu... quay lại thì Lan đã bước xuống bực thang.

- Chủ xuống đấy à ?

Hôm ấy Ngọc thủng thủng đi bách bộ ở dưới rừng thông, hai tay chấp sau lưng, trông càng có vẻ tự lực...

- Là hẹn cho ta mười hôm nữa là cùng, phải tìm ra sự bí mật này.

Lúc ấy có tiếng ai gọi :

- Thầy phán !

Ngọc quay đầu lại. Một bà cụ cắp rổ chè tươi đương-ráo bước đi tới.

- Bà cụ gọi tôi.

- Thầy có phải ở chùa Long-giang không ?

- Phải, cụ muốn hỏi điều gì ? Hay cụ muốn bán chè chăng ?

- Tôi nhờ thầy bảo giùm chủ Lan đừng lớn vốn đến nhà tôi nữa mà có ngày què cẳng.

- Vàng, tôi xuống thấp hương.

Ngọc nấn ná ở chùa Long-Giang đã mười hôm, tinh thần mệt mỏi với chủ tiểu Lan một ngày một thêm khàng khít, đến nỗi cả chùa từ sư cụ cho đến ông thiện, bà hộ, đều biết rằng hai người là một cặp tri-kỷ trên đời...

Từ hôm nói chuyện với chủ tiểu ở trên gác chuông, mỗi hoài nghĩ của Ngọc càng tăng tiến. Luôn luôn trong trí lúc nào cũng nhắc tới câu hỏi :

- Con gái bay con trai.

Hỏi rồi lại tự trả lời :
- Chả có lẽ là con gái ! Những lời bàn về đạo phật của chủ có ý khinh bỉ cảnh phụ-nữ... Nhưng ta cũng ngốc tẹt ! Phải ! nếu hẳn là con gái thì hẳn càng cần phải làm thế để giấu ta chứ... Đích rồi ! chính hẳn là con gái !

- Sao vậy cụ ?

- Ai lại đã tu hành còn gheo gú...
- Cụ nhầm đấy ! Chẳng khi nào chủ Lan lại bày thế

- Chả khi nào ! Con cháu nhà tôi từ ngày nó gặp chủ ấy nó sinh ốm, sinh đau, mất ăn, mất ngủ.

- Thế thì lỗi ở cháu cụ, chứ ở đâu chủ Lan, đừng ngờ cho người ta tội nghiệp cụ a.

- Nếu nhìn nó chủ ấy không cười cợt nhả nhảnh thì đâu nên nổi.

- Được, cụ để rồi tôi báo chủ ấy cho

- Cảm ơn thầy.

Ngọc mỉm cười, nghĩ thầm :

- Là nhĩ, có lẽ hẳn là con trai thực r? Mà sao hẳn lại không phải là trai?... Có lẽ trí ta tiềm nhiệm tiểu thuyết quá, nghĩ quân mất rồi ! Ngọc đương ngắm nghĩ vừa đi vừa

đi vừa nhìn xuống đất bỗng nghe có tiếng sột soạt ở trong vườn chè bên con đường hẻm. Kiếng chân nhìn qua hàng rào thì thấy chủ Mộc đương buộc bờ cảnh khò. Ngọc chào :

- Kia chủ tiểu !

Rồi chủ tiểu chưa kịp đáp lại, chàng đã lấy tay rẽ một lối bước vào trong vườn :

- Chủ đã nhặt đủ hai ôm rồi à ? Đưa lát tôi bó giúp cho một bó.

- Thôi ông để mặc tôi, không hẳn ao.

Ngọc ngắm chủ Mộc tự chân đến đầu, tẩm tẩm cười. Chủ Mộc ngược mắt thấy chàng cười chẳng hiểu chi cũng cười, có biết đâu rằng Ngọc được so sánh chủ với chủ Lan, một người thì quê mùa cục kịch, một người thì trắng trẻo sinh sảo.

- Sao tên chủ ấy lại là Lan nhĩ ? Như tên con gái !

- Lan là tên cụ đặt cho đấy. Tên chủ ấy chính là Thận kia.

- Sao cụ lại đổi tên cho chủ ấy thế nhĩ ? Tên Thận cũng hay chứ :

- Vì ai mới đi tu hành cũng phải bỏ tên cũ, rồi sư tổ đặt cho một tên mới chọn trong các giống hoa chẳng hạn, hoa Lan, hoa Quỳ, hoa Hồng.

Ngọc nghĩ thầm :

- Ra ta lầm to, ta cứ tưởng Lan là tên con gái, té ra chỉ là một tên của sư cụ đặt cho!... Khen cho sư cụ cũng khéo tìm được cái tên sừng đáng..

Chủ tiểu lại nói :

- Cụ đặt cho chủ ấy cái tên Lan là vì chủ ấy tới chùa về đầu mùa xuân.

Ngọc muốn gọi chuyện,

- Nghe đầu chủ ấy không được đứng đắn thì phải.

- Không ! Chủ ấy đứng đắn lắm, mộ đạo lắm.

Ngọc mỉm cười hỏi vẫn vơ :

- Chủ ngủ cùng buồng với chủ ấy chứ ?

- Không, tôi vẫn ngủ ở nhà trai. Còn chủ ấy vì cụ tin yêu giao cho giữ buồng kho, nên hôm nào cũng ngủ trong buồng kho, cái then kỹ lưỡng lắm. Nhiều hôm đêm khuya gọi lấy thức gì rất là khó.

Một tia ngờ nẩy trong trí Ngọc. Làm gì mà cẩn thận quá thế ? Thôi, chắc hẳn là con gái rồi.

(Còn nữa)

KỶ MỘT CHỮ

LÀ CỔ BẢO XEM

Người ở Thành-phố Hanoi muốn mua báo giải bạn xin đến các hiệu sách lớn : Nam-ký, Thụy-ký, Quốc-hoa, Đông-tây,

Nhật-Nam, Tân-dân, Thu-lâm, Nam-long

Kỷ một chữ, trả tiền, lấy biên-lai

LÀ CỔ BẢO ĐƯA ĐẾN TẬN NHÀ

Nên mua năm ; Vì có nhiều số « Đặc biệt » 12 trang bán giá cao, mà đối với người mua năm không tính thêm.

Ai không muốn mua năm mà muốn có báo đưa tận nhà cũng xin lại mấy hiệu sách kể trên, kỷ một chữ, sẽ có báo đưa lại nhà.

Lấy số nào trả tiền số ấy.

Ngân phiếu, bài vở, thơ từ xin gửi :

M. NGUYỄN TƯỜNG-TAM

25, Bd. Henri d'Orléans, HANOI

NHÀ THÍ NGHIỆM BỆNH LẬU GIANG

Đã phát-mình những thứ thuốc chữa về bệnh ấy

Hiệu thuốc LÊ-HUY PHÁCH làm thuốc đã lâu năm đặt phòng riêng để thí-nghiệm bệnh Lậu và Giang-Mai.

Hồi năm 1931 đã phát minh những thứ thuốc này để chữa về bệnh ấy. Lậu mới phải (état aigu) bất cứ mủ, máu huyết, tức, chỉ dùng từ 4 đến 6 ve là khỏi hẳn, mỗi ve giá là 0p 50.

Lậu lâu năm (état chronique) thường sinh nước tiểu vàng đỏ, hay đục cùng là vẩn-vẩn, lúc đi tiểu thấy nóng, tức chỉ mỗi mét, yếu đuối, và còn sinh nhiều chứng khó chịu khác nữa. Như thế chỉ dùng 2 ve là triệt-trùng, giá mỗi ve 0p 60 và 1 hộp 10 Bô-Ngũ Tang-Trừ-Lâm 2p 00 (hộp nhỏ 1p 00) là khỏi hẳn. Thứ thuốc này ai dùng không khỏi sẽ giá lại tiền. Còn bệnh Giang-mai thì bất cứ nặng đến đâu, uống thuốc của bản hiệu cũng chóng khỏi hơn là bệnh Lậu, ai ai đều biết.

Ai muốn hỏi điều gì, xin dính theo timbre 0p 05 để tiện việc trả lời, ở xa ua thuốc gửi thư về sẽ gửi theo cách lĩnh-hóa gao-ngân (C. R.)

Thư và mandat xin gửi cho :

M. LÊ-HUY PHÁCH, 12, route Sinh Từ, Hanoi, Tonkin

Các vai trò

Một đực cút sắt

Hài kịch của H Thiện Căn

Bà Phú 40 tuổi, nhà giàu nổi
Tu Lợi 40 tuổi, bạn đôn của Bà Phú
Chủ-bút báo Con Đĩa 35 tuổi
Thằng Nhỏ 17 tuổi : đứa ở của Bà Phú

Phòng tiếp khách một nhà đại-phủ ở Hà-
Khánh. Lúc kéo màn lên, sân-khấu đã vắng.
Sax hai tiếng chuông giã ở teeng keeng!
ceng-keeng!! thằng Nhỏ chạy ra mở cửa.
Tu-Lợi và Chủ-bút báo Con Đĩa ra

TRÒ I
Tu-Lợi, Chủ Bút, Thằng Nhỏ.
Tu-Lợi - Ông Bà có nhà không?
Thằng Nhỏ - Thưa ông, con không biết,
đó con vào xem đã...
Chủ-bút - Ở hay ỉ trong nhà mà chủ
có nhà hay không mà không biết, thằng bé
này ma bùa thật!

Tu-Lợi - (bảo thằng Nhỏ) Được mấy cử
vào xem, hả ông Bà có nhà thì bảo có ông,
Tu-Lợi lại chơi có tí việc của nhà.
Thằng Nhỏ - Vâng ạ (vào)
Tu-Lợi - Bác thấy thằng Nhỏ giả lời như
thế lấy làm ngạc nhiên. Nhưng không phải
sợ lắm lắm đâu, chính nó theo lệnh của
chủ nó giả đấy. Từ khi có những việc
cấp bách, lão ấy sợ, cho nên phải để phòng
ai hỏi gì phải đưa danh thiếp cho người
nhà cầm vào trước, nếu không phải người
quen biết thì lão ấy chối là đi vắng.

Chủ bút - Thế sao không thấy bác đưa
danh thiếp?
Tu-Lợi - Tôi lại khác vì là chỗ đi lại
quen, hai chữ tên Tu - Lợi tức như câu
« vâng vâng ả, mở cửa ra » trong chuyện
« một nghìn linh một đêm ». Lão ấy cần
thận, không mấy khi ngồi ngoài, bao giờ
cũng ở trên tầng gác thứ hai mà chính tôi
đấy cũng chỉ lên có một lần hồi năm ngoái
khi lại thăm lão ấy ốm.
Chủ Bút - Thế ra hẳn tự giam cầm
mình như tù vậy sao?
Tu-Lợi - Chính thế, lão ấy chỉ sợ quân
giặc-phỉ bắt có hay trốn tiền, cho nên
chẳng dám thốt một bước khỏi cửa, mà nhà
lắm, đầy bác xem, chỗ nào cũng thấy chướng
sương, rồi lối kiến-trúc nhà pha Hồi-lò,
mà mỗi gian là một cái sà-lim.

Chủ-bút - Nếu vậy thì có lẽ hẳn « đã »
lắm, mình thuyết biết hẳn có nghe không?
Tu-Lợi - Cứ gửi vào chỗ lợi của hẳn thì
mới thuyết được hẳn.
Có lẽ hẳn ra kia, đã nghe thấy tiếng giầy
lẹp kẹp.

TRÒ II
Tu-Lợi, Chủ Bút, Bà Phú, Thằng Nhỏ
Bà Phú - (Ra) Chào hai ngài!
Tu-Lợi - Chào bác. Tôi xin giới thiệu
bác Me-sư Trần-như-Rộng, chủ bút báo
« Con Đĩa »
Bà Phú - (Cúi đầu) Tôi rất lấy làm hân-
hạnh được tiếp một nhà đại ngôn luận, xưa
nay vẫn từng nghe danh.
Tu-Lợi - Tôi xin giới thiệu với ông chủ
bút đây là Me-sư Bà Phú, là một nhà đại
tư-lão.
Chủ bút - (Cúi đầu) Rất hân hạnh...
Bà Phú - Mời hai ngài ngồi chơi... Nhỏ
vì!
Thằng Nhỏ - (Ra) Dạ.
Bà Phú - Đưa ấm nước. Bảo bà mở tủ
lấy ấm chè sen.
Thằng Nhỏ - Vâng ạ. (vào)
Bà Phú - Hôm nay hai ngài quá bộ lại
chơi hẳn có việc gì muốn chỉ giáo?
Tu-Lợi - Vâng, có một việc danh lợi
rộng toàn, muốn bàn cùng bác, chẳng
biết bác có bằng lòng nghe không?
Bà Phú - Danh lợi lưỡng toàn mà chẳng
nghe thì còn nghe gì nữa. Việc gì đấy bác?
Tu-Lợi - Như bác, cứ kể danh cũng đã
có, lợi cũng đã có, nhưng giới sinh ra thế,
người ta cái gì cũng phải ngày một tiến tới
hơn lên, có phải không, ngài chủ bút?
Chủ bút - Rất phải...
Tu-Lợi - Về đường danh, bác được sắc
Cửu-phẩm bá-hộ, ơn vua lộc nước kẻ cũng
đã qui hóa lắm, nhưng bây giờ ông Bà cũng
nhàn nhàn rồi, muốn đóng góp với đời một
cách xứng đáng, hợp thời thế, thế nào bác

cũng phải ra «ung-cử» nghị-vấn mới được:
Bà Phú - Ung-cử nghị-vấn?
Chủ bút - Thưa ngài, không những ở
nước Việt-Nam ta, trong khắp vạn-quốc
trên hoàn cầu bây giờ, không có cái danh
hiện gì quý hoá hơn danh hiệu ông Nghị-là
một người đại-biêu của dân, ra giúp
Chánh-phủ, gánh vác việc nước...
Tu-Lợi - Mà lại có lợi cho mình, việc
chẳng có lợi, ai làm? Bác Bà ạ, tôi chỉ vì
linh muốn kéo bác ra để bác vẩy vũng một
phần trong xã-hội. Chủ giàu có mà chẳng
ra chen vai thích cánh với thiên hạ cũng
hoài. Phương-ngôn có câu: « ở đời muốn
sự của chúng, hơn nhau một tiếng anh
hàng mà thôi »
Bà Phú - Đã đành rằng thế, nhưng mình
phải để tư-cách mới được chứ.
Tu-Lợi - Bác mà không đủ tư-cách thì
còn ai đủ.

Chủ bút - Ông Bà xem ý hay nhún mình
Nhưng nếu ông cho phép, tôi xin thưa: ở
đời nhún cũng phải tùy từng lúc. Tào
Tháo nghĩ xưa có nói: « người anh hùng
lạ như cơn rồng, lúc thì cuộn khúc nằm
tròn dưới đáy bể, lúc thì vung vẩy tung
hoành trên tầng mây ». Làm tài giỏi lúc
sảo cũng nhún quá, tất thiên-hạ cho là dốt
phải nhún dịp hay mà ra góp mặt với non
sông, cho vua biết mặt, cho chúa bết tên,
thiên-hạ phải nói đến mình.

Tu-Lợi - Bác bác không đủ tư-cách.
Thế bác không xem cái anh Hàn Thuông,
anh Vạn Lợi thì tư-cách đâu mà vụ trước
họ cũng ra; anh Hàn Thuông khi xưa chỉ
là một anh coi thợ nề, đi thầu khoán, gặp
vận phát. Anh Vạn Lợi chẳng qua xuất thân
là anh bán thuốc lậu với thuốc tiêm-lá,
phát tài mở được cửa hàng Bào - chế thế
thôi.

Chủ bút - Thế còn khố đấy, có anh khi
xưa chỉ quét cửa cho hiệu buôn, bay nhặt
giấy vụn trong nhà in thì sao. Thời buổi
bây giờ là thời buổi kim tiền, qui phải đời
nay đều do bằng số bạc cả.
Tu-Lợi - Tôi không phải nói phỉn bác
tư-cách bác con bằng vận-họ. Bác chẳng ra
gi cũng con cha cháu ông, nào phải bố cu,
bố đi. Tiền của sẵn, danh giá có, không ra
thì uổng.

Bà Phú - Tôi ít giao thiệp nên không ai
biết, ra thì ai hẳn cho mình?
Tu-Lợi - Chán đũa bần. Không ai biết
mình thì mình phải làm cho người ta biết
chứ.
Bà Phú - Làm thế nào?
Tu-Lợi - Cứ đóng. Đây, hôm nay số dẻ
tôi mời ông chủ bút cùng lại chơi bích cũng
chỉ vì muốn giúp bác việc ấy.

Chủ bút - Tôi với ngài tuy nhất kiến
nhưng ông Tu cũng thường nói chuyện
đến ngài luôn, thế thì nhất kiến như cụ
Tôi rất sẵn lòng để riêng rằm cột báo để
cổ động giúp ngài.
Tu-Lợi - Trên báo-chương đã có ông
chủ-bút tán dương, trong đám đi bầu đã
có tôi vận động, thì cái được bác sẽ cầm
lông trong tay, không còn nghi ngại gì
nữa. Tôi hãy nói việc hành động cho bác
nghe qua đã nhé:

Về phần tôi, các bà con quen thuộc
nhiều, tôi sẽ rủ họ một vài hạn sống K. T.
đập trống, rầm ba bận lên hiện sống nước,
ăn bánh, hoặc đi ăn cơm tây, bác cùng đi
với tôi để tôi giới-thiệu. Thế gọi là hình
sích « phóng tài hóa thân nhân tâm » Họ đi
bầu phần nhiều có chủ định gì đâu; dù bầu
cho anh Ấm, anh Chấn, anh Diệu hay anh
Cháp, cũng thế mà thôi. Bác còn nhớ năm
nọ, có làm anh không biết bầu cho ai, chơi
tính hồ vớ cá cho bà Tu Tường, lại có vé
tên Vũ-ém, thằng Nhỏ.
Thằng Nhỏ - (Vừa bung khay nước ra)
Dạ! thưa ông gọi gì con ạ?
Tu-Lợi - (phỉ cười) Không! ai gọi gì
mày đâu...
Bà Phú - Nước đã pha rồi đấy à? Rồi
ra đi (thằng nhỏ rút nước ra).
Mời các ngài soi nước đi.

Tu-Lợi - Người đi bầu đã không có chủ
định, tôi họ được mình cho ăn uống, hát
xướng tất họ phải nể mà bầu cho mình.
Tôi xin cam-đảm với bác rằng những
người tôi sẽ rủ đi chôn hay đi hit thế nào
cũng bỏ về cho bác. Đó là phần tôi, còn
việc cổ-động trên báo-chương thì đã có
ông chủ bút đấy...
Bà phú - Tôi xin thù thực với ngài; tôi
xưa nay chỉ làm việc kinh doanh, nên chữ
nghĩa kém...
Chủ bút - Nếu ngài đã vậy thì việc
vận tự tôi xin chu tất cả...
Tu-Lợi - (Ngơ ngác nhìn Tu-Lợi lại nhìn
chủ bút mắt đánh giầu hồi) Việc vận tự...
Tu-Lợi - phỉ cười việc vận tự nghĩa là
việc vận chương, việc viết bài đăng báo,
chứ không phải việc viết vận tự vay tiền
bác đâu...
Bà phú - A...! Tôi lại cứ tưởng...
Chủ bút - Ấy chết, chúng tôi có bụng
giúp ngài cũng là vì cây giầy quần, có ông
Tu đây là chỗ quen thân, hẳn khoản nói
mãi, chứ chúng tôi có phải lại đây đem
chuyên bản củ giữ ngài để hồng vay mượn
đâu. Ngài nghĩ như thế làm mất cả sĩ diện
của báo giới. Thôi! tôi xin thất lễ hai ngài:
(đùng giầy toan về)

Tu-Lợi - (vội đứng dậy) Sao ông chủ bút
vội nóng thế?
Chủ bút - (cũng vội đi đến: giầy, vồn vã kéo
tay ngài xuống) Tôi xin lỗi ngài...
Vi tôi hiểu nhầm một tí, để ngài mich
lòng... thật thì lấy làm hân hạnh lắm...
Tu-Lợi - Ân-hận lắm...! Bác Bi tôi muốn
nói ân hận, nhưng vì cảm động quá, nhằm
mồm đấy!
Chủ bút - Không hề gì... câu đó nhiều
người viết báo cũng nhầm luôn...
Bà phú - Vậy ngài sẵn lòng tha thứ
cho...
Chủ bút - Không giám... chỗ bà con
cả, ngài cứ về.
Tu-Lợi - Tôi xin yêu cầu ngài chủ bút
nói đại khái những bài ngài sẽ viết cổ-động
cho ông anh tôi.

Chủ bút - Nếu ngài đã sợ cạy đến tôi,
mỗi ngày tôi sẽ đề ra cho ngài vài ba cột
vẽ thuyết, đăng trang đầu, chữ to, như
ném vào mắt các độc giả. Trước hết tôi
hãy đem ngài ra giới-thiệu với quốc dân,
tôi sẽ tán dương là một nhà đại tư bản, rất
nhiệt thành về việc phúc đức, việc nghĩa
cứ rất...
Bà phú - Ngài nói tôi rùng cả người...
nhưng cũng nên nói một vừa hai phải thôi,
chớ nói bốc giới quá người ta khó tin...
Chủ bút - Chết nỗi, ngài cứ giầy, câu bút
nhà báo tôi phải thế, cái gì cũng phải nói
vua sách-sĩ lên, rồi để thiên hạ trừ đi thì
vừa. Thực thà như ngài, chẳng trách không
viết báo được...
Bà phú - Quả thế.

Chủ bút - Tôi đã không viết thì thôi chứ
đỡ viết thì như danh đoàng cột, tiện hạ
không thể không tin được. Tôi chỉ cần
biết một vài việc ngài đã làm. Ngài thử
nhớ ra xem...
Bà phú - (ra dáng nghĩ ngợi) Thưa ngài,
năm kia tôi có phát tâm bỏ đê cũng một
chục bạc và chùa làng về việc đức chương.
Chủ bút - Tôi sẽ tán ngài là một nhà mộ
đạo, từ-bi, muốn chấn hưng Phật giáo. Gì
nữa?
Bà phú - Năm ngoái tôi có mua một cái
vé mở đồng về việc diễn kịch giúp dân
bị bão.

Chủ-bút - Tôi sẽ tán ngài là một nhà
từ-tâm, biết thương người, yêu giống... gì
nữa?
Bà phú - Thế thôi, đó là hai việc to, còn

hàng ngày lễ ăn may đến cửa hộ giúp tôi
thì thế nào tôi cũng cho một trình.
Chủ-Bút- Thế là được rồi / Mỗi một việc
thiện của ngài sẽ làm vật liệu một bài xã-
thuyết.
Bà-Phú - Ấy còn chưa kể người trong
họ tôi được nhờ và cũng nhiều, như đầu
năm nay tôi vừa giúp cậu nó năm chục
bạc để mở mang việc cày cấy...

Chủ-Bút - Thôi / thế là đủ rồi. Trên và
nước, dưới vì nhà, ngoài trong vì cả, không
thể nói hơn được nữa. Giới thiệu ngài xong,
tôi lại viết luôn mấy bài xã về cái chương
trình của ngài dự-định.
Tu-Lợi - Cần nhất là cái chương-trình
phải bày tỏ cho khéo.
Chủ-Bút - Khó gì, đối với bạn đi làm,
sẽ tuyên ngôn rằng sau khi trúng cử, sẽ
yêu cầu với chính phủ phải thực đạo
định giảm lương và bớt tiền phụ cấp đi.
Đối với bọn buôn bán sẽ tuyên ngôn xin
giảm thuế Môn-bài.

Bà-Phú - Thế ngộ như trúng cử rồi
không làm được những việc đã tuyên-
ngôn thì sao?
Tu-Lợi - Khốn nạn lắm! Bác thực thà
như một với một là hai vậy. Lúc ra ứng cử,
cứ nói những điều cho xong chuyện. Cầm
giả lộng giả thì chứ ai cấm mang bị nói
khác. Về sau có làm gì hay không thì ai
biết đấy là đảo. Annon mình ai cũng còn
bên việc của việc nhà, chớ ai hoài hơi mà
lo việc công. Ai trất vác mình mà sợ.
Chủ bút - Sau khi đã tiến-cử ngài cho
quốc-lão, tôi mới soạn đến mấy bác ra
tranh cử với ngài. Tôi sẽ bồi lòng tìm vết
từ đời ngũ-đại, hề có điều gì xấu là bèn
lên báo cáo ở chế, thế là cụ. Không giám
khoe khoe, công-kích là nghề tay trái
của bi nhân.

Bà-Phú - Thế họ kiện thì sao?
Chủ-bút - Chẳng làm sao cả, vì đã có
lệ trong việc tranh-cử tha hồ nói xấu thà
chứa. Thế thì quốc-dân mới rõ được kẻ
giữ người hay.
Tu-Lợi - Đấy, bác xem, nếu bác ra ứng-
cử mà chúng tôi vận động như thế thì lo
gi chẳng trúng. Nếu bác muốn làm đến
Nghị-Trưởng cũng phải được.

Bà-Phú - Nhưng mà vận-động như thế
tất phải tốn kém ít nhiều thì?
Tu-Lợi - Có chứ! Nhưng chẳng mấy, ch
cần ít tiền để cho họ đi hát với đi chén,
và đến hôm bỏ vé thuê một chiếc ô-tô đến
nhà nhặt từng người, thế thôi. Còn việc
đăng b'ô, ông Chủ-bút đã giúp không, đỡ
tốn bao nhiêu.

Bi Phú - Thế ước chừng phải bỏ ra đó
bao nhiêu?
Tu-Lợi - Chỉ độ rằm ba trăm thôi
Bi Phú - Những thế kia à?
Tu-Lợi - Thế là ít đấy. Lắm người còn
quảng ra hàng vạn.
Bà Phú - Thế thì tốn chết thì?
Tu-Lợi - Truyen, sau khi trúng cử lên
mặt ông nghị đã danh giá biết mấy. Không
những danh giá mà còn những mối lợi tày
đỉnh nữa kia.

Bi Phú - B'ô bảo lợi gì?
Tu-Lợi - Ủi chào! Lợi lắm chứ Nếu
không thì thiên hạ gọi gì mà bầu ra...
Bác phải biết: ra ứng cử cũng thế như
đi buôn, muốn ăn lãi phải vài tiền ra. Tôi
hãy kể những cái lợi cho bác nghe nhé:
Xin đũa điền rất dễ này. Nhà nước có báo
đất thì thừa mênh mòi đến tay người khác
này Minh mua được giá nội rất hạ, một lô
đất đem bán lại thấy lãi hàng nghìn ngay!
Muốn xin cho anh em bà con từ rợng hay
ti miễn, xin nước nê cho ngay này.

Bà Phú - Ủi nhĩ lợi những thế mà tôi
không biết.
Tu-Lợi - Ấy là mới kể những món lợi.
Lại còn nhiều cái thú vật như mỗi khi
Nghị-viên họp hội đồng nhà nước lại thết
tiệc, mời đi du ngoạn vịnh Hạ-Loung, hồ
ba-hè, tiền tiêu bẻ ăn uống kho-bạc cung-
phụng cả Rồi lại được đi ci-nê-ma ngồi 10
hạng nhất không mất tiền. Rồi mỗi khi
có những cuộc khánh-thành gì, sẽ được

Một đực cứt sắt

sinh mà hai nhân mạng, vì mấy năm nay con gái bé của mẹ ráng, hay học có điều gì thất ý là ra đấm đùng x.đùng hồ ngay. Phải lấp hồ đi để trừ cái nạn trăm mịch, lại được thêm đất làm nhà cho thuê, chẳng là nhất cử lưỡng tiện tam tại tiện à?

Chủ bút -- Nhưng lấp hết hồ còn sông Cù. Hay là xin lấp một quách.

Ná phũ -- Việc đó thì hơi khó. Nhưng việc lấp hồ thì có thể làm được.

Tư lợi -- Hay đấy, bích mà xin được việc ấy thì không những lợi cho nhân quần, xã hội mà thôi, chính bích cũng có mối lợi to là việc xe đất lấp hồ, nếu thuê được thì lại có bạc.

Ná phũ -- Bác nói trúng ý tôi lắm.

Tư lợi -- Thế thì ra ứng cử đi, phải quả quyết mới được.

Ná phũ -- Tôi còn ghé một điều nữa.

Tư lợi -- Điền gì?

Ná phũ -- Chỉ ghé những cánh tranh cử họ quấy hời hời nhọ mịch thì khó chịu lắm.

Tư lợi -- Truyện. Minh chất họ, họ chất mịch, có đi có lại mới tại lòng nhau. Tha hồ cho họ nói, bất quá nhiều lần là trong nửa tháng là cùng.

Phàm chúng muốn làm to, phải biết nhìn nai.

Chủ bút -- Sự đó là thường, ngài đừng nên đề ý.

Ra ứng cử nghị viên khác nào đi cao đầu.

Ná phũ -- Sao lại như vậy đầu được?

Chủ bút -- Là vì cũng mất tiền, để cho người ta vô đầu, vac mặt, đánh đá vào mặt phi nước vào mặt, thế rồi sau mới mát mẻ suag suong.

Tư lợi -- Tôi chịu ứng cử bút vì thế là đúng. Nhưng này bác sĩ, thế nào thì nói quyết một lời: có hay không? Nếu phải biết ba bốn bận nhờ chúng tôi lo liệu hộ nhưng tôi nghĩ anh em mời đến người ngoài. Nếu bác không ra thì tôi lại phải giúp người.

Ná phũ -- Tôi vẫn biết hai ngài có bụng tử tế, nếu tôi trúng cử phe này thì ơn ấy biết lấy gì đáp được.

Tư lợi -- Bích cứ gây thế cho nặng tình. Tôi với bác là chỗ tâm giao đi lại với nhau còn nhiều. Chủ khi ni mi khi khác. Bây giờ có việc tôi giúp bác bao giờ tôi cần đến bác bác lại giúp tôi, chẳng qua là đồng lần cả có gì mà ơn với huệ...

Ná phũ -- Bác với tôi đã, đành nhưng còn ngài chủ bút.

Chủ bút -- Về phần riêng tôi, tôi cũng như ông Tư, không cần nói đến sự ơn huệ riêng, bao giờ ngài lên địa vị nhà đại biểu quốc dân, tôi sẽ lấy công tâm mà yêu cầu ngài một việc, nhưng để bấy giờ sẽ hay.

Ná phũ -- Ngài có thể nói cho biết trước. Chủ bút -- Tôi sẽ yêu cầu ngài bởi lẽ cho nên quốc văn.

Ná phũ -- Rất sẵn lòng.

Chủ bút -- Dạy tri những cơ quan ngôn luận.

Chủ bút -- Rất hoan nghênh.

Chủ bút -- Nghĩa là bảo trợ cho tờ báo "Con Đũa" Vì kinh tế khủng hoảng, chúng tôi muốn gọi cò phần thêm để chỉnh sửa lại tờ báo. Vào cái số độ nhất thiên hay ngũ bách thì chắc ngài có thể thừa giúp cho một cơ quan ngôn luận rất chính đáng?

Ná phũ -- (Im một lát).

Tư lợi -- Thế nào?

Ná phũ -- Về phần thì quả quyết lắm rồi. Nhưng việc ứng cử là việc quan hệ. Nghĩa là, giới sinh ra thế, việc gì cũng vậy, thuận vợ thuận chồng tát bể Đông cũng cạn.

Qua muốn hỏi ý kiến nhà tôi đã, có thể nào tôi xin trả lời hai ngài.

Tư lợi và Chủ bút -- (Bộ thất vọng đứng gượng). Thôi thế chúng tôi hãy xin vô phép đi đảng này có chút việc. Còn việc ứng cử tôi khuyến bác nên quả quyết đi. Thế bao bác trả lời chúng tôi.

Ná phũ -- Mai nhé.

Chào nhau

Hạ màn

Cũng hợp

dự, đi đến đâu cơ quạt rợp giới, bắt tay các đại quan mở trên rạp trăng hoa kết ti, nghe họ đi của của các thân hào chực rợp. Rồi thì mỗi năm ngày hội Cát-tốt có giấy mời đi xem Đám-bình có ghế riêng, rêu rạp ngồi vắt vẻo chứ chẳng bị chon ngã siêu ngã vẹo hay đội xếp vọt lố làm mặt mũi như bộ thường dân.

Nic thử nghĩ xem danh giá chỉ còn thua ông giới con.

Ná phũ -- Thế thì danh giá thực nhưng tôi còn ngại một điều.

Tư lợi -- Ngài gì nữa?

Ná phũ -- Chẳng nói gì các ngài tôi chữ nghĩa lơ lửng, nói một câu tiếng Tây không nên thân. Nếu ra hội đồng các quan bàn luận mình cứ ù ù cạc-cạc, câu được cả chẳng, thiên hạ họ cười chết.

Chủ bút -- Ra hội-đồng không nói được tiếng Tây thì nói tiếng bồi. Tiếng bồi cũng không nói được thì giờ tay ra hiệu, miễn là hãy tỏ được ý-kiến mịch với quan trên thì thôi, cần gì. Chỉ cần thuộc lòng có hai tiếng này với nòng.

Tư lợi -- Vả lại các quan Tây bây giờ tiếng là lâu lâu cả. Dù không biết tiếng ta nhưng các ngài tinh ý, cái gì cứ nói đại khái là hiểu. Như có kẻ muốn nói (bọc trò nửa nước đầu bó mà nói là: « lèo lèo me giống ló bố cu tét bốp », lại có người không biết con hồ tiếng Tây là gì, cứ nói ba hoa: « luy me sừ toóng, mắu sớt bốp, ba về bốp, mắu giê bốp, luy mắu giê sừ, mắu giê moa, be mắu giê cớu thế mà các quan Tây cũng còn hiểu được kia mà...

Chủ bút -- Phải, lo gì cái nhỏ mọn ấy, cứ nói thật ra, đi hội-đồng có phải làm gì đâu, gọi là có mặt đấy thôi. Năm xưa họ nói truyền, có một cụ vì đêm hôm trước đi hát xuất sớ, đến hội - đồng nghe diễn thuyết êm như ru, chỉ làm có một giấc ngủ, hội-đồng lại, mọi người về cả vẫn còn taiem thiếp giấc nồng, ngáy như còi ó. Sau có bác loong loong đi quét buồng đánh thừ giấy mới sự (tính ra về.

Ná phũ -- Mấy ông ngồi cạnh cứ để yên cho ngủ à?

Chủ bút -- Ho sớ mà.

Ná phũ -- Ấc nhĩ. Nhưng mà cụ cụ nghị nào đi cũng khi quá. Đợi ai lại đến chỗ hội đồng bàn việc nước lại ngủ-kệ thế. Về phần tôi tuy bất tài thật, nhưng chẳng khi nào đến nỗi thế.

Tư lợi -- Chính bích hơn người ở chỗ đó. Thế nào, nhất quyết ra ứng cử đi thôi chứ.

Ná phũ -- Tôi nghĩ cũng nên ra lắm.

Tư lợi -- Nên thì ra ứng cử đi, còn do dự gì nữa? Ra đi, phải ra mà hành vực lấy lợi quyền của mình trước.

Ná phũ -- Chính tôi cũng có ý-kiến ấy. Trong trí tôi cũng đã sẵn có mấy việc tâm tức muốn xin với nhà nước đã lâu, mà chưa gặp dịp.

Tư lợi -- Việc gì vậy?

Ná phũ -- Là việc xin bãi cái nghị-định hạn chế sự cầu thúc thân thể về công nợ. Các ngài tinh, tôi chỉ sống về nghề cho vay thế mà họ vay, rồi họ bừa, mình lại không có thể xin bỏ tù họ, thế thì nói vô phép ngài, chẳng có nào nó lại gì, nó giả sồng phảng làm gì. Có phải không thừa hai ngài?

Chủ bút -- Phải lắm, phải lắm. Ngài ra giữa hội đồng mà cứ hùng biện như thế thì yêu cầu việc gì mà không được. Tôi xem thế là ngài đủ tư cách ra làm nghị viên.

Tư lợi -- Nếu có việc ấy thì bác lại càng phải ra ứng cử lắm, không thì, nghề cho vay sẽ suy đồi mất.

Ná phũ -- Từ gạc có cái nghị-định ấy, thì thiệt kể có hàng nghìn đấy hai ngài à.

Tư lợi -- Thế thì nhả ra.

Ná phũ -- Tôi lại còn việc nữa: là việc xin lấp hồ Hoàn-kiểm, lấp hồ Trúc-bà, lấp hồ Tây, lấp hồ Bưởi-màu, bao nhiêu hồ trong thành phố hay gần thành phố lấp tuốt.

Tư lợi -- Phải đấy...

Ná phũ -- Ngài thử nghĩ mà xem, để những cái hồ ấy có ích lợi gì đâu: mất v

- Mời quan vào chơi nhà em?
- Không được, tôi còn bận đi hội đồng...
- Ngờ gì! Trong này cũng đương hợp.

Hai cuốn sách mới in

1. NAM - NỮ BI - MẬT CHỈ - NAM
Nói về việc vợ chồng hôn nhân của trai gái. Có bình về các cơ quan sinh dục và các bài thuốc để chữa các bệnh; Lậu, Dương-mật, đờm-thai, điều-kinh, bạch-dái, an-thai, đờng-thai, các-tỳ v. v.

AI muốn cho sí-tinh của vợ chồng được hòa-hỗ, nói giống đồng đúc, thân-thể khỏe-mạnh, nên mua ngay sách này. Giá 2.30 ở xa thêm cước op20 (Linh h'ra giao-ngân là op65) thơ và mandat đề: "Nhật-Nam Thư-quán Hanoi".

2. -- Thương-mại kế-toán chỉ nam

Sách này làm sổ sách nhà buôn, hội buôn, kỹ-nghệ, nhà làm rượu, báo chí v. v. Thương-mại kế-toán chỉ-nam là một cuốn sách do ông Lê-vũ-Thái tốt nghiệp trường Cao-đẳng Thương-mại, tham-tá Hòa-xa sang-ti soạn ra bằng chữ quốc-ngữ rất công-phu, dễ chỉ dẫn mọi cách rõ ràng, dễ hiểu các sổ sách nhà doanh-nghiệp phải vào sổ, công việc trực số cuối năm, cách tính lỗ lãi và thực-hành theo phương-pháp giản-tiện. Lối quốc-ngữ viết tắt. Cách tập đánh máy có in cả bản đồ, các thứ máy chữ để người không có máy tập đánh cũng được. v. v. Dù nhà buôn, hội buôn, nhà chế-tạo kỹ-nghệ, làm rượu, các nhà làm báo, chỉ đều dùng hợp cả. Trong sách lại có thêm nhiều mục rất có ích như: Cách viết thơ từ trong việc thương-gia biên thơ, làm văn-tự giao-kéo... Cách giao-thiệp với nhà băng, nhà bưu-điện, các nhà chuyên-môn vận-tải. Cách học tính nhanh máy dồng. . .

Thật là quyển sách Kế-toán đầy đủ và rất hợp thời. Cái thời-đại cạnh-tranh kịch-liệt về kinh-tế về tiền-tài. Sách đã in rồi. Giấy rất tốt bìa cực đẹp chữ thật rõ. Giá 1p50. Mua buôn mua lẻ thơ và mandat đề cho nhà xuất-bản như v: Nhật-Nam Thư-quán Dược-phòng 26 Hàng Bông Hanoi - Bắc-kỳ gửi cả mandat trước thì là 1p80 cả. Gửi Linh-hóa Giao-ngân thời là 2p25. Mua ngay kẻo hết.

Im. Moderne
62 phố hàng Bạc, Hanoi
Le gérant: Phạm-Chận-Hưng

Sang nhà mới nên bán hạ giá

Hiệu Tư Minh, bán các thứ dồng về điện, đã dọn sang số nhà 18, phố hàng quạt, trước cửa Cinema Tonkinnois. Đồ hàng đã bắt đầu bán hạ giá.

Thuốc-lão Đông-A

Gói như thuốc lá
Hút ngon, lâu hết.
Bỏ túi rất tiện.
Ai muốn mua buôn
gửi thư hỏi Trần-Hiệt
Ninh-linh-Ninh-Giang.

VUI CƯỜI

CUỘC THI TRUYỆN « VUI CƯỜI »

Bắt đầu từ số này bản báo mở một cuộc « thi cười » Trong mỗi số, sẽ đăng lên độ bốn, năm bài mà bản báo xét ra là hay nhất

Hết bốn kỳ sẽ có hai giải thưởng: Giải nhất một năm báo. Giải nhì nửa năm báo để thưởng hai bài hay nhất trong bốn kỳ báo ấy.

Mỗi bài không được quá ba mươi dòng.

Xin đề chỗ ở cho rõ ràng, để tiện việc gửi báo biểu.

CUỘC THI TRANH KHÔI HẢI

Mỗi số báo sẽ có đăng vài bức tranh hay nhất.

Hết bốn kỳ sẽ có hai giải thưởng: Giải nhất một năm báo.

Giải nhì nửa năm báo.

Tranh vẽ chiểu giải 13 phần, chiều cao 10 phân có lời chú thích hay không cũng được, miễn buồn cười thì thôi.

Cổ một vạch

Ông Nghị về say khướt, bà vợ riệu mắt:

- Lại rượu rồi.

- Rượu đâu, người ta vừa đi bầu Nghị-trưởng.

Bà Nghị sẵn cục phẩn vạch một đường thẳng ở dưới đất, rồi hỏi chồng:

- Nếu cậu thục không uống rượu thì cận đi trên cái vạch này không chênh-choảng ra ngoài.

- Khó gì.

Ông Nghị sắp đi, lại đứng lại lưỡng lự, hỏi vợ:

- Trong hai vạch này, mợ bảo tôi đi trên vạch nào đây?

Giờ học

Em thử thí dụ một giống vật nuôi trong nhà xem nào?

- Thưa cô, con chó,
- Phải, thế một con khác?
- U, u... con chó khác.

Thầy giầy học triết lý

Các con ơi, người ta chỉ là cái bụi mà thôi.

- Thưa thầy, thế tày đen là bụi than có phải không?

Pô phi đạn

Hai ông nghị đi săn từ sáng đã phi lăm đạn, gặp một con quạ, một ông chìa súng giờ lên bắn.

- Ô hay, sao bắn quạ? Anh mà cũng tin nhầm v?

- Không, nhưng sao năm mới nó đã đen.

Nhăng trí

Ông huyện T. H. người đã lần thân lại hay nhăng trí. Một hôm đi chơi trong trại gặp một người, người ấy cúi chào:

Ông huyện đứng lại hỏi:

- Có phải anh là cháu Lý-Bạn không?

- Bẩm không, chính còn đây là Lý-Bạn.

Thế rồi ông huyện lăm lăm:

- À ra chính anh là Lý-Bạn! Thảo nào trông anh giống Lý-Bạn lạ!

Báo « khuấy khúc » tổ chức một cuộc diễn kịch để lấy tiền giúp đản núi Ba.

Vì bị nước lụt.

Xong công việc, Hội-đồng tổ chức họp lại tính số chi thu rất minh-bạch, khoản gì cũng có giấy biên lại cẩn thận:

Tiền thu:	
Bán vé vào cửa	395p,00
Bán chương trình	20p,00
Lấy quảng cáo vào chương trình	45,00
Các nhà hảo tâm cúng	4,00
Tiền trình do các khán quan ném	
lên sân khấu	0,05
Cộng	465p,30
Tiền tiêu:	
Thù tiếp các tài tử	60p.
Thưởng các tài tử diễn khéo	80p.
Thuê ba vai đào	150p.
Cổ động	40p.
Nước giải khát cho ba cô đào	15p.
Phí lôn đi lại mời ba cô đào ở	
Khâm-Thiền	15p.
Tiền mua áo cho ba cô đào	50p.
Tiền riêng cho ba cô đào	70p,30
Cộng	480p,30
Lỗ mất	15p 00

KHOA HỌC

HỘI-ĐỒNG CHUỘT

Tôi xin nói trước rằng hội đồng này không phải là hội đồng chuột của cụ La Tôn Tạng, mà là một hội đồng do các nhà bác-sĩ họp lại để bàn về loài chuột: chuột cống bay chuột đồng, chuột chủ hay chuột nhất, hễ đã là chuột thì đều được cái bản hạnh các ngài nhắc đến.

Kỳ họp vừa rồi tìm về phương pháp khu trừ loài chuột ăn hại. Đồng ruộng xứ ta bị loài này tàn phá lắm khi rất thảm.

Cái hại đó là cái hại chung, vì chuột lan ra khắp cả quả đất - rất trông. Thí dụ ở Saigon có dịch bạch, một con chuột mang trên mình nhiều vi trùng dịch, đem lên leo giầy, lên chiếc tàu vào đó, uog dung ở trên tàu ăn cho béo, rồi một tháng sau khi tàu tới bến Marseille, đem đến chuột ta lại lên leo xuống giầy, mang theo một « hòm vi trùng » khi gặp đồng loại, chia phất mỗi anh một ít của quý, thế là bệnh dịch bạch lại biến ra ở Marseilles. Chuột có hại như vậy, không giết để làm gì? Ta thử lắng nghe các nhà học rộng bản những cách chi?

Một người nói: chỉ có cách đem chôn hắc ín với a-xít rồi để ngay trước hố chuột. Chuột vào dẫm phải, sung chân không đi được nữa. Các con khác phải nuôi nấng trông nom: thế là cả đoàn bỏ cái hố tạt bệnh ấy mà đi.

Một ngài nữa ngó ý: « các ngài chi, việc bẫy lấy một con sống dốt đầu rồi, thả đi. Thế là cả lũ chuột tưởng sắp cháy nhà, phải rợn đi ngay. Các ngài chẳng thấy bề cháy « nhà thì ra mặt chuột, đó v? Bất cứ là nhà hay lầu bè, hễ cháy là thấy bọn chuột đảo tàu trước nhất ».

Tiếc rằng bác-sĩ không nói trong bao lâu chuột mới kéo quân đi cho; thấy bạn sém đuối, lỗ lủ chuột lãnh tụ bảo nhau rằng: « cháy đuối chứ chẳng cháy nhà » thì sao?

Trong khi đợi các ngài giải quyết về vấn đề đó, chúng tôi xin phép cứ dùng bẫy và nhân giống.

Các ông trong hội đồng tổ chức nhìn nhau, ngơ ngạc.

Một ông bàn: Phải đòi dân bị lụt trả lại 15p,00 cho hội đồng tổ chức.

Ông chủ báo khảng khái đứng lên: - Thôi để nhà báo chịu thiệt vậy. 15p 00 ấy xin để cùng vào việc nghĩa.

Xin chú ý !... Xin chú ý !

Hoàng hậu bảo sản cao

Thuốc cao này chủ phòng bị cho đàn bà sau khi mới đẻ khỏi sinh các bệnh nguy-hiểm, vì nó giữ ấm huyết sinh tân huyết rất thần diệu, và cũng cứu các bài phong hàn thế thủy không cầm nhấm được, người nào có bệnh ở cổ họng của chi ấu cay nóng đắng, xằng bở chỉ có... mà cũng có độ thần diệu, phẩm đàn bà sau khi sinh sản uống cao Bảo-Sản này của Lê Cảnh-Ngư-Y Hải-quân-Lan-Thu cho Hoàng-Hậu uống, mà ông Đặng-Ngôi cầm đầu thuốc Võ-công-Đường đi làm đũa thấy hiệu nghiệm. Cách dùng chỉ rõ trong thơ. Giá mỗi chai 3p20.

CỔ BÀN TẠI: MINH GIANG THƯ QUÁN DƯỢC PHÒNG
LÊ TẤT GIANG chủ nhân
Phan-Thiết. - 2, Rue Đông-Khánh (ANNAM)

THƯỢNG KHÁNH Y-QUẦN Grande pharmacie sino-Annamite

Những thuốc gia-truyền đã nổi tiếng trong 70 năm nay
Thuốc tây. - Dùng thuốc này mà tây, không phải kiêng cơm, uống vào không đau bụng, người không nhọc mệt, ai dùng qua rồi cũng chứng nhận như thế. Giá bán nhất định 5 xu một liều, mua buôn tính giá riêng.
Thuốc đau mắt. - Thuốc này là một phương thuốc gia-truyền có đã ba đời nay, da đau nặng nhẹ, hoặc màng mọng lâu năm, dùng thuốc này chỉ trong giây phút, tra vào mắt thấy quang ngay, người nhơn trẻ con đều dùng được cả. Giá bán nhất định một hào một lọ, mua buôn tính giá riêng.
Nước hoa nguyên chất. - rất thơm, bán cực rẻ. Giá 2 hào một lọ.
Thuốc ho. - Dà ho lâu, mới ho, ho gió, ho đờm ra như rũi gà, ho ra huyết, ngày ho đêm ho, người hơi ngày ngày sốt nóng, người lớn hay trẻ con đều phải xin đến ngay THƯỢNG-KHÁNH-Y-QUẦN 172 phố Huế, Hanoi Thượng Khánh Y-quần 172 Route Hué, Hanoi

Về bài diễn thuyết của quan Thông-sứ Pages khai mạc hội - đồng thương niên dân - biểu

Về khu từ sông Luộc đến sông Thái-bình thì đã thảo-thương-trình, đợi bên bộ duyệt-y.

Đã đáp ở hai chi sông Luộc nên năm nay thoát được một trận lụt.

Về khu Kê-sắt Hưng-yên, nhờ dân thủy mà cấy thêm được 150 000 mẫu ta.

Chi phí hết 6 triệu bạc, những số thu hoạch hàng năm thêm được 3 triệu rưỡi.

Về khu Hà-đông Phủ-lý những chỗ đất rìa, đất lũng diện tích độ 150 000 mẫu ta, chỉ tiêu hết độ 6 triệu. Trong số ấy thì 3 triệu về việc xây đắp ở sông Đáy và sông Nam-dịnh.

Việc thuế máng nước. - Chính phủ đương trù tính đặt thuế máng nước, bắt những người được hưởng lợi về máng nước phải chịu để bù lại một phần vốn Chính-phủ đã bỏ ra làm lợi cho dân. Ngài sẽ cho điều tra kỹ càng để khi đánh thuế thì thuế ấy xứng với lợi.

Về việc này, nghe đầu mấy ông nghị tỉnh Vĩnh-yên định yêu cầu Chính-phủ hãy hoãn đánh thuế vì kinh-tế khủng-hoảng.

2 việc trị thủy. - Về chiều sông Hồng-Hà đã đắp các ngả đê về mạn Hà-đông, Hà-nam, Nam-dịnh, Phúc-yên, Hưng-yên và chiều sông Thái-bình thì đắp cả ngả đê về mạn Bắc-ninh và Hải-dương. Về hữu ngạn sông Thái-bình đã đắp mười một cây số đê Tân-Trúc để ngăn nước vào khu Lang-Tài và Gia-bình vì hai huyện này hàng năm cứ bị nước ngập lụt, suốt từ tháng năm đến tháng một tây.

Việc đắp đê kể trên này phí tổn hết 1 triệu 300 nghìn đồng trích ở ngân sách ra.

3 đặt quỹ trừ súc. - Nông-nghiệp ngân-hàng. Vì e dân quê vay tiền chịu nặng lãi có khi đến hai mươi hoặc ba mươi phần nên các nông-phổ ngân-hàng đều lục tục thiết lập ở Bắc-kỳ. Các ngân-hàng ấy trong năm 1929-1930 xem ra ích lợi lắm. Chẳng may gặp nạn kinh-tế nên kết quả chưa được như nguyện. Số tiền vốn lưu hành là một triệu ba trăm hai mươi tám nghìn đồng mà số tiền vay chưa trả tính ra còn tới 446 nghìn đồng. Vì vậy nên ấn-dịnh những lệ sau này:

- a) không được xá cho những người mắc nợ những số tiền lớn thiếu.
- b) Các viên quản lý nhà băng, trước khi cho vay tiền, phải đợi lệnh quan Công sứ có thuận hay không.
- c) Số tiền chung rinh cho từng người vay trong năm 1932 là 35p00.

Ngài lại nói rằng thóc gạo Bắc-kỳ không thể cạnh tranh với thóc gạo ngoại quốc hay thóc gạo Nam-kỳ được vì đất kiệt hết cả mẫu nên số thóc thu được trong một mẫu lại hụt kém mãi đi. Việc cần nhất là phải khảo cứu ngay cái vấn đề bón ruộng, ngài sẽ bàn với Túc-mễ-cục và các nhà nhập cảng trù linh thế nào cho dân quê nghèo cũng có thể mua chất bón ruộng được rẻ tiền và được túc-mễ-cục đã xét trước rồi.

4 Việc trần chỉnh cách sinh hoạt về đường vật chất và tinh thần cho nhân dân. - Việc y tế, cái kết quả thứ nhất là việc bảo hộ cho hài nhi, giảm bớt sự chết chóc mà làm cho những miền khí hậu độc hóa ra lành. Sẽ chú ý đến việc mở mang các nhà thương trị-bệnh ở các nơi hẻo lánh, sẽ lập nhiều hộ sinh, nhiều nhà phát thuốc, khiến cho nơi hang cùng ngõ hẻm cũng được hưởng cái ơn tế độ về y tế.

Về việc học, vì ngân sách không dồi dào nên nhà nước không thể mở thêm trường được, nên sẽ bỏ hào các xã thôn góp sức vào và sẽ khuyến khích cho các trường tư-thực một ngày một mở thêm nhiều.

Về việc đường xá sẽ làm song con đường từ Hải-phong đến Nam-dịnh và Sơn-la đi Lai-châu.

Về việc truyền điện đi các chốn hương thôn, chính phủ bảo hộ đã ký với công ty điện khí Đông-pháp một bản hợp đồng; theo bản đồng ấy thì các trường điện sẽ khởi hành như sau này:

- 1932 Hanoi-Bắc-ninh-Bắc-giang.
- 1933 Hanoi - Nam-dịnh - Hưng-yên, Thái-bình.
- 1934 -1935 Hanoi-Phong.
- 1935 Phúc-yên-Vĩnh-yên.
- 1936 Tam -đảo, Việt-trì, Phú-tho-, Thái-nguyên, Ninh-bình, Phủ-lý.

Ngài sẽ chú ý đến việc bảo hộ nhân công và về vấn đề thất nghiệp, ngài sẽ trù tính đến việc di-dân lên miền Trung-du Bắc-kỳ, vì có rằng dưới Trung-châu hơn 7 triệu người chen chúc, mỗi một cây số vuông có tới 500 người ở, sinh kế thực là khó khăn mà ở miền Trung-du thì đất rộng, người thưa.

III Tình hình tài chính và ngân sách. - Năm 1931, tuy kinh tế khủng hoảng mà việc thuế khóa vẫn được như ý số cầu nhân dân nộp thuế đều được chu tất cả. Ngài sẽ giảm thuế để phòng sự quần bách giai giãng này, năm tới đây sẽ giảm ngay một số tiền là một trăm mười một nghìn năm trăm đồng và sẽ giảm thuế cho hai mươi bảy ngân sách hàng tỉnh

một số tiền ước 10 vạn đồng.

Ngài sẽ chỉ lương cách thu thuế và thế lệ đánh thuế sau này :

Về việc rượu, thế lệ mới đến juillet 1933 thì sẽ thi hành. Các tư gia muốn mở lò rượu nấu rượu thì phải xin phép Quan Giám đốc Thương chánh mà phải theo đúng thế lệ, việc bán rượu thì các nhà buôn cất và các ty rượu nhỏ đứng bán, người chủ rượu phải đóng thuế, còn cách tổ chức công việc nấu rượu thì được tự do, đốn chai, dấu hiệu, đặt giá, bán thế nào tùy ý. Đó là thế lệ hiện thi hành ở nước Pháp và ở Nam kỳ, ở khắp các nước văn minh. Không nên tưởng nhầm rằng chỉ có dân Anam là phải đóng thuế rượu. Ai nấu rượu lậu sẽ trái nghĩa vụ làm dân, làm ngăn trở sự tiến bộ của xứ sở mình. Thuế rượu hiện giờ chưa được hoàn thiện và còn có thể cải lương được.

Rồi ngài kết luận bằng một câu của ông Jules Ferry :

« Chính phủ Pháp bao giờ cũng chỉ lo việc bảo hộ những quyền lợi đã có, lo việc quản trị tài sản di truyền và giữ gìn cho trứ kim, cho điều thiện, cho công lý ».

Nguyễn-đồng-Sơn

Một bức thư của bạn đồng nghiệp trong Nam

Saigon le 2 Novembre 1932

Thưa ngài.

Từ hôm qui báo ra hàng tuần tới nay, ngài có gửi đôi câu bên báo, chúng tôi rất cảm tạ tình.

Chúng tôi rất tiếc vì pháp luật mà không thể gửi đôi câu cùng qui báo được, xin ngài biết cho. Số Phụ-Nữ kỳ này chúng tôi có cử động cho qui báo, đó là việc chúng tôi làm theo lương tâm, thấy trong nước có một tờ báo có vẻ khả-quan như thế thì cử động, khen tặng, chẳng đợi tới ngài phải nhắc.

Ít hàng kinh thâm ngài cùng qui vị trong tòa báo được vắn an và chúc cho qui báo thành đạt.

Kính thư
NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN
Phụ-Nữ Tân-Văn

Một tờ báo đáng đọc

Ấy là tờ báo « Phong-Hóa tuần báo » của ông Nguyễn-tường-Tam ở đại 1) Henri d'Orléans số 25 Hanoi.

báo Phong-Hóa in theo kiểu nhật báo nhưng có 8 trang (1) có nhiều bài hay vui; có rất nhiều hình vẽ vừa khéo, vừa có ý nghĩa hay và cách xếp đặt không khác gì những tờ tuần báo lớn ở Paris như: Gringloire, Gandide

Chúng tôi rất vui lòng giới thiệu tờ « Phong Hóa » với các bạn độc giả, lại chúng tôi cũng dám hứa rằng ai hãy ken trọn thế nào khi đọc tờ « Phong Hóa » cũng đến vừa lòng mãn ý hết thảy.

(1) Lúc Phong-hóa chưa ra 16 trang

Bắt đầu khai giảng từ Novembre 1932

Cours de

- 1. Littérature française (programme baccalauréat) tous les jours de 19h à 21h
- 2. Français Mathématiques
- 3. Littérature Annamite tous les samedis de 20h à 22h

Ai muốn

- a) học thêm để thi Diplôme và Baccalauréat cho chắc phần chứng tuyền;
- b) chỉ có thi giờ học « Lớp tối » để thi bằng tú tài;
- c) học làm văn, thơ quốc-văn
- d) học thêm Hán - văn để hiểu thấu quốc-văn;
- e) giải trí tiêu sấu ngoài những giờ làm việc các sở, thì tới đến trường Hồng-Bang mà nghe mấy ông Cử-nhân Khoa văn-chương khoa toán-pháp và nhà Thi-sĩ Nguyễn-khắc-Hiến diễn giảng.

Ai tới thì lệ

LYCÉE LIBRE HONG-BANG

68, 70 Rue Jules Ferry - 12, 14 Avenue de la Cathédrale 39 Rue Lamblot - Hanoi

Bảo-Bình-An được phòng

CHAN - SEUK - YU chủ nhân

số nhà 35 hàng Ngang Hanoi

giấy phép số 550

Năm ngoái ở số nhà 35 hàng Ngang, nay dời lại sang trước cửa công phố số 35 nhà 35 Hanoi.

Trong hiệu có Chau Seuk Yu (tên sinh xem mạch không lấy tiền).

Tiền sinh hiện đã chữa nhiều cho các quan Tây Nam, có nhiều chứng chỉ tốt. Xin mời chư quý vị lại xem sự thật, mới biết là hay.

Bản được phòng lại có các hàng cao đơn hoàn tán và các thứ sâm thật tốt.

Thuốc bảo chế tốt, giá lại rẻ xin nhận ký gấu phật bà kéo lằm.

Bảo-Bình-An

Những hạt đậu đen

Trong báo Phụ-Nữ ngày 7 và 8 Novembre 1932, có Minh-Tước viết :

« Họ trách tôi chẳng cho nghe những giọng chim trước kẻ truyện véo von mà lại cứ thờ ra những tiếng kêu gay gắt ».

Nếu thờ mà ra tiếng kêu gay gắt thì ra có Minh-Tước mắc bệnh siễn.

Bác-kỳ thể thao số 102 - Lãng-Nhân viết : Giải nhất lọt vào tay một anh leo kheo, lưng tôm, mặt tái như gà cắt tiết.

Cái anh ấy cũng lạ đấy ! Một người mà lưng tôm, mặt gà thì độc-giã khó lòng đoán được Lãng-Nhân định ám chỉ ai.

Cũng trong số ấy, Trần-vân-Khắc viết : Tôi cho rằng bạn Thu Hảiphong với bạn Tri Lạng-sơn cũng đã tiêu số tiền đi một cách có ích, nhưng chỉ vì hai bạn tiêu chẳng phải đường đó thôi.

Thế thì thật kết, lấy tiền tiêu cũng là « có ích », có ích cho mình, nhưng chỉ vì không phải đường đó thôi.

Một câu trích ở bài « Ngày mai đây » của báo Đông-pháp ra ngày 9 Novembre 1932 : Năm ngoái đã qua rồi, đã kết cục vào ngày mai.

Nói đi kết cục ở ngày mai thì cũng không khác gì nói : « đã gần năm nay ông Hoàng-hư-Hay sẽ là chủ bút báo Đông-pháp ».

Sau khi viết tất cả 53 chữ (tên) trong bài xã-thuyết : tự tồn và tranh tồn dài tới 150 dòng. Báo Đông-phương số 788 kết luận :

« Vay tự tồn là cái cảnh của con chim đẻ bay liệng trên chín tầng mây, cái vó của con ngựa để chạy đường muông dâm, cái khi giới của loài người để sinh tồn trong vũ trụ vậy ».

Không phải ! Tự tồn là tự tồn, mà cái cảnh của con chim là cái cảnh của con chim, cái vó của con ngựa là cái vó của con ngựa !

Cái khi giới của loài người là cái khi giới của loài người.

Sau trận bão . . .

Hơn vạn anh em miền nam Trung-kỳ phải chịu cái cảnh đối khổ không nhà, không gạo

Ta nữ nào không cứu giúp anh em trong một nước ?

Xin kíp gửi tiền về bản báo

Ai quyền một số tiền 50p, Phong-Hóa sẽ biểu một năm báo

Ngoài giờ học tại trường công và trường tư, học-trò muốn thi bằng Sơ-học Pháp - viết được chắc chắn, nên luyện thêm Pháp-văn và Toán-pháp. Hỏi trường Thăng-Long, Số 2 và 9 Hàng Cót.

Phó ruộm bờ hồ đồ

- 1 Người con gái lấy chồng làm nghề gì thì trong nhà có gọn ghẽ ? có thứ tự ?
- 2 Người nào có chữa lâu nhất trần gian ?
- 3 Nhà sấm có tự bao giờ ?
- 4 Tìm hai chữ có nghĩa trái ngược nhau mà ghép lại thành một chữ kép thì chữ nọ làm mạnh nghĩa chữ kia.
- 5 Hai thứ bánh gì có nghĩa trái ngược nhau ?

Giải nghĩa những câu đố trước

- 1 Bánh bèo là thứ bánh rề nhắt, vì ta thường nói : rề như bèo.
- 2 Bánh khoai ăn ngon nhất.
- 3 Quả đất to nhất trần gian.
- 4 Chất sắt không ăn mà là vì ta thường nói « cứ sắt ».
- 5 Ông Lão Tử lười nhất thế gian vì ông ở trong bụng mẹ những tám mươi năm mới chịu khó chui đầu ra.
- 6 Trước khi ông Gia-Cát nằm ở Nam-duong thì ông ấy nằm trong bụng mẹ.
- 7 Tạo hóa không sinh ra người có một mắt đằng trước, một mắt đằng sau là vì rằng nếu mắt đằng trước mà chỉ còn mắt đằng sau thì người ta phải đi giạt lùi hay sao.

Sang nhà mới, bán hạ giá

Hiệu Tự Minh bán các thứ dùng về điện, đã dọn sang nhà mới số nhà 18 phố Hàng Quạt trước cửa Cinema Tonkinois

Thực vậy! Thực vậy! Không giám khoe tài

Môn thuốc trị chứng đau gia giã của Quảng - Đức - Sinh được phòng chúng tôi, giới y-sĩ quan Ngọc-Sơn nghiên cứu rất tinh vi, đã chữa giúp lắm bệnh nhân, có chứng ấy thực rất thần diệu.

Mới đây Mme Trương-đức-Hữu chủ nhà hát Phúc-Thắng và M. An-Phú số 4 hàng Bồ Hanoi, cũng có chứng đau gia - giã, có lấy thuốc của bản đường điều được khỏi cả.

Bản đường xem mạch, bốc thuốc, chuyên chữa các chứng ngoại cảm, nội thương và có đủ thuốc hoàn tán sẵn sàng gói giấy hay đóng hộp để các bệnh nhân đi xa, tiện uống không phải sắc.

Bản đường chủ nhân xin sẵn lòng mạch dùm các bệnh nhân các phương để phòng các chứng bất kỳ.

Kính cáo
Quảng-Đức-Sinh
31, phố hàng Bồ, Hanoi

Một sự chẳng ngờ

Tương số xưa nay tôi vẫn cho là một Khoa-học thường thức để tiêu khiển song vì tình tò-mò nên tháng hai vừa rồi tôi có đến chơi nhà ông Thân-cốc-Tử, số 49 phố Hàng Bông đêm xem 1 quẻ Cát hung, vận hạn tương-lai dĩ vãng ».

Ông nói đều đúng cả, nhưng ông có giận một điều cần thiết rằng phải đề phòng, kéo đến tháng tám này khéo ế n vợ chết con chết.

Tôi chẳng đề ý đến lời đoán, vì vợ tôi đang có thai mà khỏe mạnh; thế mà đến tháng tám ngày mồng chín con tôi chết, đến mười hai vợ tôi chết một cách chẳng ngờ.

Tôi rất đau đớn, song rất phục tài ông Thân-cốc-Tử là một nhà tướng số rất giỏi đời nay. Vậy có vài hàng hành thực giới thiệu ông với bà con .a.

Bùi-ngọc-Khang
320 Route de Huế

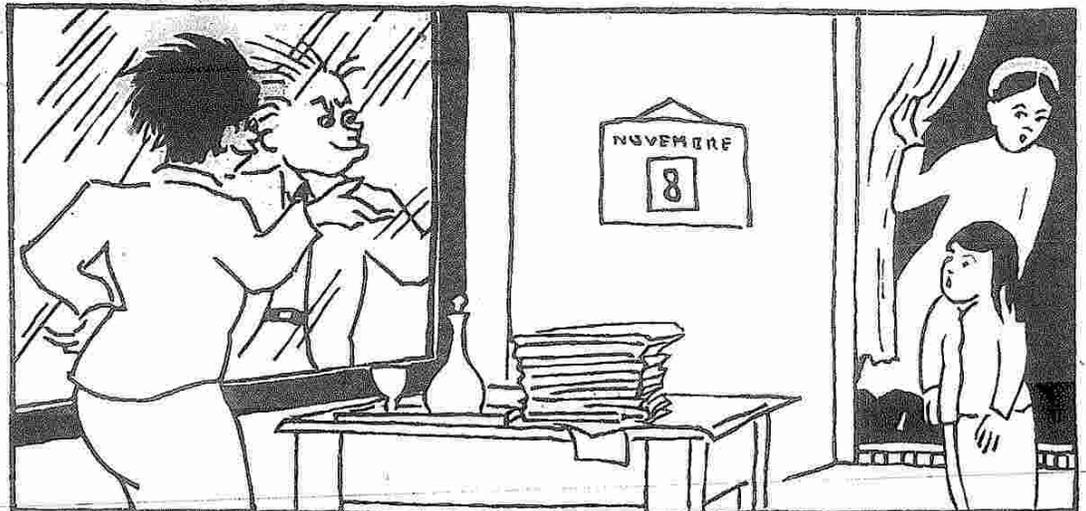
CHỈ CÓ HIỆU

Đức-Thành

31, Rue des médicaments Hanoi
Bán các thu đen và đồ sắt tam nhà là có tiếng.

Hàng tốt, giá phải chăng.
Lampisterie Quincaillerie.

ĐỨC-THÀNH

Ong Nghị tập diễn-thuyết

Bà Nghị - Kia bà bạn đi đâu đấy ? cháu làm sao mà mặt mũi sưng gồ ?

Bà Hàn - Ấy cháu đau răng, lời định đến bác Đốc hội xem, nên mang cháu đi chữa đâu ?

Bà Nghị - May quá, tháng chín này trước cũng đau, mồm miệng sưng to bằng hai thế mà tôi chỉ đem cháu lại nhà Giồng rãng Trần-quang-Minh chữa vài lần là khỏi

Bà Hàn - Ấy tôi quên bẵng đi đấy, bác Đốc cháu trước cũng giống răng vàng ở đó, vớ khen công việc cần thận và có về mỹ-thuật mà nhất là chữa mấy cái răng cho bác gái cháu thì lại thần tình quá - Chẳng biết có gần đây không ?

Bà Nghị - Kia kìa, ngay trước mặt, bác cứ trông biển đề « Nhà giồng rãng » TRẦN-QUANG-MINH số nhà 199 phố Hàng Bông là phải

LA CON TAN EN

Chú ý

Ông Bang-hư-Đạo mới ở Singapour ra Bắc-Hà ta lần thứ nhất, có tài xem được những việc quá-khứ vi-lại 10 đời đáng cả 1, tương pháp như thần. Bà con ta ai có sự gì nghi ngại đến bản mệnh, hoặc vì quyền lợi, v. v. xin mời lại xem ngay, không dám khoe hay, nói lảm. Mong lắm thay!

M. Bang-hư-Đạo

Hiệu Hồng-Xương

số nhà 63 phố hàng Bưởi (ở trên gác)

Sách bán giúp

Hội Dục Anh 40%

- sách có nhiều bài hay,
- Xin giới thiệu cùng độc-giả

Phổ-thông Văn-xã mới xuất bản cuốn N-ouveau thê-thái sách dày 52 trang có lời bằng nửa cuốn Phụ-nữ, bài vở lựa chọn của ba người viết, cách sắp đặt theo lối mỹ-thuật, có nhiều tranh vẽ điểm trang giá định 0p25.

Tiền bán sách này có trích 40 giúp hội Dục-Anh.

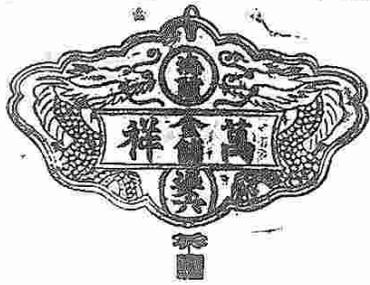
Al muốn biết nội-dung và giá trị của sách hãy biên thư đính có 0,28 gửi mua. Thư gửi cho Phổ-thông Văn-xã đường Hàm-số ở Gia-Định. (Có mục lục các sách gửi kèm theo s cũ mua)

BIJOUTERIE TONKINOISE

VAN TU'ONG

(Chính hiệu BÀ-LỤC)

HAIPHONG - 293k, Phố chợ Sắt

Bản hiệu chuyên làm, bán và chữa sửa các đồ vàng bạc thời trang Nam-Việt đã hơn 20 mươi năm nay; bao giờ vàng cũng sáng chói dùng bền.

Lại có bán thêm các thứ chế ướp hoa sen - Sâm Cao-ly, Huế-Kỳ, quế than, yến, đường-Nam.

Quý khách có lòng chiều cố sẽ không lo ngại điều gì.

Có bán theo cách linh hóa giao ngân

VAN-TU'ONG

THUỐC LẬU THANH-HÀ

Bệnh lậu là một bệnh có vi-trùng (gonocoques de Neisser) khi mới mắc quy đàn sưng, ra nhiều mủ... Tuy thấy, dễ chữa hơn lúc mới bị, mủ ra ít hoặc có khi không có, song những khi mới nhọc, thức khuya rượu say, bệnh lại phục phát, trong nước tiểu thường có vẩn như sợi chỉ (filament), nhưng rất khó chữa, có người dùng dai đến mấy năm không khỏi.

giá 0p60 1 ống

Sau khi bệnh tình đã khỏi dần ông muốn được hồi bô cho chân thận lại như xưa (khởi vàng đệp đau lưng di-tính mộng-tinh v. v.) thì nên dùng KIÊN-TINH-TỬ-THẬN-HOÀN. Đơn bà muốn được kinh-nguyệt đều hòa lợi đường sinh-dục, khởi khí hư, đau dạ con v. v. thì nên dùng ĐIỀU-KINH-CHUNG-TỬ-HOÀN. Hai môn thuốc này ai dùng qua cũng đều được kết quả rất mỹ-mãn. Giá một hộp 1p60. Ở xa viết thư về kê bệnh sẽ có thuốc gửi cách linh hóa giao-ngân

Có phòng riêng để thụt rửa rất vệ-sinh

Có nhận chữa khoán không khỏi không lấy tiền

Thanh-Hà dược phòng

55, Route de Huế, HANOI

TÊ-MỸ

Cho thuê { XE, ĐÀM-MA ĐÓN RỘNG Ô-TÔ

30, Ngõ trạm mới

Rue Berlure, HANOI

Các ngài nên cho các em học :

TRƯỜNG

SONG THANH

Rue jacquin

ở nhà trường có thầy giáo đứng dẫn, sẵn sức kỹ lưỡng đến sự học của

các em.

Thê nào là

« Phòng tích »

Bệnh phòng tích dân ông dân bà sức lực kém thường hay bị, từ 25 đến 50 mươi tuổi hay bị lảm. 1- Vì cơm nước say với ham tinh dục; 2- Ăn xong đi ngủ hay đi tắm ngay nên thụ bệnh, gọi là phòng tích. Khi là bệnh thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, cơm không muốn ăn, ăn thì ợ, thường đau bụng đau lưng, chân tay mỏi mệt. Máu lảm, sắc mặt vàng, da bụng gầy. Mỗi ngày 1, 2 lần lần 4, 5 lần Phòng-Tích thần dược Con Chim không công phạt, đúng bệnh ắt thấy đỡ chịu hoặc khỏi ngay. Mỗi liều chia hai bữa uống giá 0p60.

VU-ĐÌNH-TÂN

178 bis, Route Lach-Tray, Hai-phong An-từ kim-tiền năm 1926

Các nơi Đại-ly

HANOI: M. Hiền, 22 bis phố Huế; Trần Văn-Biến, 99 phố mới; Quảng-Tiến-Kỳ, ở phố hàng Lọng; Nguyễn-ngọc-Linh, 26 phố hàng Bông - HÀ ĐÔNG; Hiệu Nam-Thọ, Chợ Bưởi; Báo-Châu Photo phố Bruxelles; Hàng-Phong ở Chợ Tia - NAM-DINH; Hiệu Ich-sinh-Đường 19 phố khách; Hưng-Long 9 Nam-Tĩnh - HẢI-DUONG; Hiệu Chi-Lan 11 Đông-Thị - BẮC-NINH; Vinh-sinh 162 Tiền-An - SONTÂY; Vạn-Thành 47 Hậu-Tiên - HAIPHONG; Hiệu Nam-Tân bán sách vở 48 phố Bonnal - VINH; Sinh Huy phố gare - HUẾ; Vinh-Tường 49 Gia Lo-g - SAIGON; Hưng-Vượng 10 d Espagne.

Các hiệu trong ba kỳ có đại-ly bán,

Imprimerie Lithographique

HỢP THANH

96 Rue des Tasser Hanoi

là nhà in thạch-bản có đủ các khí cụ, máy móc, chuyên môn in các hữ giấu hiệu ngũ sắc :

« Hiệu pháo - hiệu chà - hiệu - rượu - hiệu hương - lịch v. v... »

Các ngài cần các kiểu đẹp, trong nhà có người vẽ chuyên môn, rút âm hữ về lối khuyệt tương đương thương-mại.

Các thợ làm máy rất khéo-léo, đã đào luyện lâu năm trong các nhà in tay nam.

Các ngài cần in các thứ giấu hiệu ngũ sắc, rử nhiều ít, xin mời lại bản số thương lượng, sẽ được giá rất hạ

Ở xa viết thư hỏi giá, xin giả

lời ngay. Hợp thành 60 Rue des Tasses Hanoi

Một cuốn sách « thiết thực » có ích-lợi vừa xuất bản do Nhà Nước thông dụng:

LUẬT TRƯỚC - BẠ MƠI

Thê-lệ đương thi-hành thuế trước-bạ, tem, ộp bạ và Địa-bạ, có thi dựán giải rõ ràng

ông Mai NGUYEN-QUANG-THAI soạn

Sách này sau khi quan Chánh Trước-bạ Đông Pháp và quan Chánh Địa-bộ Đông-Pháp xem qua rồi. Tòa Trước-bạ Trung-trong lại kiểm-đuyệt cẩn thận

Công-văn số 4.117 - E, gửi ngày 27 Decembre 1930. Quan Giám-Độc-Tài-Chính Đông-Pháp có giới thiệu với :

Quan Thông Độc Nam kỳ - Quan Khâm Sứ Trung kỳ - Quan Thông Sứ Bắc kỳ

Nên mua quyền này cho các chức-dịch chốn hương thôn thông dụng, vì là quyền sách thiết thực rất có ích lợi cho nhân-dân

sách giấy 90 trang. Giá 0p.60

Có gửi bản ở các hiệu sách lớn các nơi ở xa nếu muốn viết thư bằng về bản quán mua, mỗi cuốn xin gửi thêm 0p.20 tiền cước.

MÙA RẾT ĐÀ TƠI
 Phòiyêu sinh họ, sớm không điều trị, lâu thành lao xuyên,
 có một không hai

BÔ-PHẾ THÀNH DƯỢC

Trừ đốm, trị ho, mắt lao, hết xuyên, giúp ích cho người, công thật chẳng nhỏ, có dùng mới biết

Lọ con Op.40
 Lọ lớn Op.80

ĐẠI-QUANG DƯỢC PHONG

47 phố Hàng Đường Hanoi — Giấy nói số 805

QUANG-HUNG-LONG

79 Hàng Bô Hanoi - T. 181

Có bán đủ các thứ sắt, cùng các thứ
 h ng khác, dùng về việc làm nhà cửa
 k ai mò, làm ruộng, v các công nghệ.

MỘT CÔ' QUAN

Chuyên khảo cứu về những cách phòng nạn cháy.
 Thực hành cách phòng nạn ấy theo phương pháp riêng.

RẤT HIỆU NGHIỆM

Chu nhật nào cũng có thử máy ở nhà
 hiệu để tỏ rõ sự hiệu nghiệm của máy

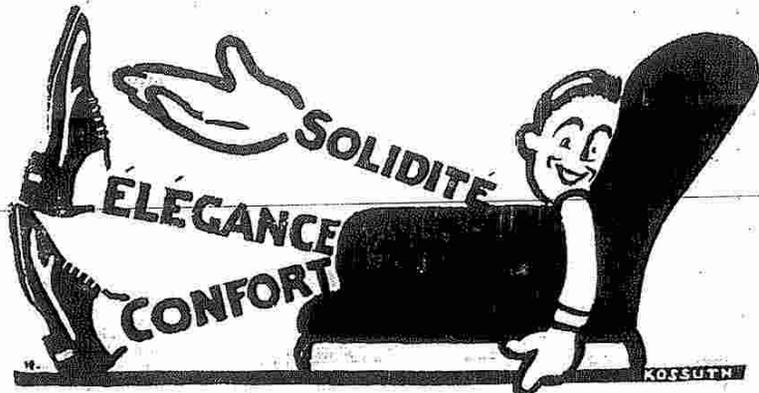
KNOCK-OUT

PIERRE JACOMET

Đại-lý độc quyền máy cứu hỏa Knock-Out
 chuyên môn về các ngăn phòng nạn cháy
 9, Phố Đông-Khánh điện tín: jacomet Hanoi
 Giấy nói 617 RC. Hanoi. 394

Ai muốn hỏi ban điều gì về
 cách ngăn phòng nạn cháy, bản
 hiệu rất hoan nghênh chỉ dẫn

Mới có đủ các thứ giấy tây đóng sẵn kiểu tân thời gia rất
 tốt, giá từ 5p00 trở lên đủ các số chân từ 36 đến 42.

VẠN-TOÀN 95 Rue de la Soie Hanoi
 (Phố hàng đào)

CÙNG CÁC NGÀI

có bệnh nên biết

Ông Hứa-gia-Ngư là một danh y có tiếng khắp trong Nam ngoài
 Bắc ai cũng đều biết, ông đương chủ hiệu bào-chế Thiên-hóa-
 Đường ở số nhà 25 phố Hàng Gạo (gần chợ Đông-xuân) ông làm
 thuốc bầy tám năm nay, ông có tài xem mạch bốc thuốc, chắc
 bà con đã tưởng biết ông, bất luận lúc nào ai muốn bắt mạch
 xin đơn, ông vui lòng không quản tiền công, nhiều ít, hoặc
 không cũng được, không quản khó nhọc, còn các thứ bào chế
 đáng phép không hề giả dối, các thứ kinh nghiệm về khoa phụ
 nữ, và các thứ cao đơn hoàn tán thì rất hiệu nghiệm. Nói tóm
 lại là trong bào chế của ông chứa đủ các chứng bệnh, vậy bà
 con nên biết, mà đừng trong khi có bệnh.

Người biết ơn ông giới thiệu

Miss
**BARBARA
 KENT**

Cái sắc mỹ người
 của tôi là nhờ ở
 kem Velouty de
 Dixor, nó là cái
 bùa yêu rất quý
 cho các bà các cô
 lứa tuổi muốn
 trẻ mãi đẹp

la VELOUTY de DIXOR PARIS

Thứ kem thay phấn hiệu Velouty Dixor càng dùng màu già càng mỹ
 khi ra mưa ra nắng cù ng khi nhầy dăm mà có bề hoi ra cũng không giảm
 mất màu kem, Thứ kem này không những thay phấn, mà về mùa rét dùng thay
 thuốc nẻ thì không thứ nào tốt bằng.

Có bán lẻ khắp mọi nơi

Đại-lý độc quyền : **LUNE FAT, 23 - Rue Changeurs, Hanoi**